

Štandardné finančné nástroje v Tatra banke, a.s. a riziká s nimi spojené

1. Akcie

Opis akcií

Akcia je cenný papier, ktorý dáva majiteľovi akcie (akcionárovi) právo podieľať sa na riadení spoločnosti, jej zisku a na likvidačnom zostatku pri zániku spoločnosti. Majiteľ akcie nemá právo vyžadovať od emitenta (vydavateľa cenného papiera) zaplatenie menovitej hodnoty akcie, akciu možno prediť iba podľa aktuálneho trhového kurzu. Výnosom z držby akcie môže byť dividenda (jej výška je závislá od zisku akciovej spoločnosti) a kapitálový zisk, resp. strata (rozdiel medzi nákupnou a predajnou cenou akcie).

Riziká spojené s obchodovaním akcií

- **akciové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku zmeny ceny akcie na akciovom trhu,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s akciami,
- **riziko likvidity** je riziko, že akciu nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **menové riziko** – v prípade, že akcia je denominovaná v inej mene ako v EUR, jej hodnota môže klesnúť z dôvodu zmeny výmenného kurzu domácej meny voči mene, v ktorej je akcia denominovaná,
- **riziko emitenta** je riziko zmeny trhového vnímania emitujúceho subjektu akcie,
- **inflačné riziko** spôsobuje, že výška záväzku emitenta splatiť dlh v určitej mene má z dôvodu zvýšenej inflácie tejto meny nižšiu reálnu hodnotu ako v čase investície,
- **riziko udalosti** je riziko straty hodnoty akcie z dôvodu udalosti mimo finančných trhov, napr. prírodná katastrofa, prevzatie podniku, ktorý akcie emitoval, alebo regulatorne zmeny.

Pri akciách nie je zaručená návratnosť vlozenej investície ani pravidelné vyplácanie dividend. Ich výška závisí od hospodárskych výsledkov emitenta a od rozhodnutí valného zhromaždenia. Hodnota akcií

môže kolísať aj v závislosti od hodnoty majetku a hospodárskeho výsledku emitenta. Maximálna strata, ktorú môže klient utrieť v prípade kúpy akcií, je väčšinou obmedzená výškou jeho prvej investície za predpokladu, že akcie neboli klientom použité na účely zabezpečenia úveru, z ktorého klient získal peňažné prostriedky, za ktoré opäť nakúpil finančný nástroj, keďže v takomto prípade sa klient vystavuje riziku pákového efektu v zmysle bodu 14. tohto dokumentu.

2. Dlhové cenné papiere

Opis dlhových cenných papierov

Dlhový cenný papier je cenný papier, ktorého majiteľ má právo požadovať splácanie dlžnej sumy (nominál) v menovitej hodnote a vyplácanie výnosov (kupónov) z nej k určitému dátumu a predstavuje povinnosť osoby oprávnenej vydávať dlhové cenné papiere (emitent) tieto záväzky plniť. Emitentom dlhových cenných papierov môžu byť rôzne subjekty, napr. štáty, mestá a obce, banky, súkromné podniky. Emitent je väčšinou povinný splatiť vydané dlhové cenné papiere v ich menovitej hodnote jednorazovo k určenému termínu alebo splátkami v niekoľkých termínoch. Emitent si môže vyhraďovať možnosť predčasného splácania dlhových cenných papierov v ich menovitej hodnote. Majiteľ dlhového cenného papiera môže žiadať splatenie dlhového cenného papiera v jeho menovitej hodnote pred určenou lehotou splatnosti, len pokiaľ sa k tomu emitent v emisných podmienkach zaviazal. Dlhový cenný papier môže byť emitovaný z hľadiska meny v domácej mene alebo v cudzej mene.

Podľa typu výnosu rozlišujeme dlhové cenné papiere s:

- pevnou sadzbou,
- pohyblivou sadzbou,
- nulovým kupónom,
- kombinovanou úrokovou sadzbou.

Riziká spojené s obchodovaním dlhových cenných papierov

Obchodovanie s dlhovými cennými papiermi je spojené s rizikom poklesu hodnoty dlhového cenného papiera oproti cene, za ktorú ho majiteľ získal, ako aj s plnením záväzku emitenta. Hodnota dlhových cenných papierov je závislá od viacerých faktorov a jednotlivé riziká, ktoré ovplyvňujú hodnotu alebo zvyšujú riziko z neplnenia záväzku emitenta, sú najmä:

- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty dlhového cenného papiera v dôsledku zmeny úrokových sadzieb. V prípade nárastu úrokových sadzieb hodnota dlhového cenného papiera obvykle klesá,
- **kreditné riziko** je riziko poklesu hodnoty dlhového cenného papiera z dôvodu zmeny trhového vnímania úverovej bonity emitenta a riziko neplnenia záväzkov emitenta,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty dlhového cenného papiera z dôvodu celkového poklesu trhu s dlhovými cennými papiermi,
- **riziko reinvestície** vyplýva z faktu, že v prípade poklesu úrokových sadzieb priebežné výnosy z dlhových cenných papierov (kupóny, resp. priebežné splácanie dlhu) sa reinvestujú za nižšie úrokové sadzby znižujúce výnosy majiteľa dlhového cenného papiera,
- **riziko zvolania** dlhového cenného papiera nastáva v prípade, že dlhový cenný papier má v sebe možnosť predčasného vyplatenia dlhu zo strany emitenta (callable bond). Napríklad v prípade, že úrokové sadzby klesnú, emitent má právo využiť túto možnosť (v presne vopred stanovenom termíne, resp. termínoch), aby znížil svoje úrokové náklady. Majiteľ dlhového cenného papiera má potom možnosť reinvestovať nominál dlhového cenného papiera iba za nižšie úrokové sadzby ako pôvodne predpokladal. V prípade, že emitent má právo predčasného vyplatenia iba časti nesplatennej dlžnej sumy, ide o rovnaký typ rizika zvaného riziko predplatenia. V prípade možnosti emitenta predčasne splatiť celý dlh, resp. časť dlhu, je s investíciou do takéhoto dlhového cenného papiera spojené aj riziko volatility. Čím vyššia je volatilita úrokových sadzieb (miera výkyvov), tým vyššia je šanca, že emitent dlhového cenného papiera si toto právo uplatní,
- **likviditné riziko** je riziko, že v prípade predaja dlhového cenného papiera je cena realizácie nižšia ako predpokladaná tržová cena z dôvodu niž-

keho dopytu po konkrétnom dlhovom cennom papieri,

- **menové riziko** dlhového cenného papiera sa týka dlhových cenných papierov, ktoré sú emitované v inej (cudzej) mene, ako je domáca mena majiteľa dlhového cenného papiera. V prípade nepriaznivého pohybu výmenného kurzu meny dlhového cenného papiera proti domácej mene majiteľa dlhového cenného papiera majiteľ stráca hodnotu investície do dlhového cenného papiera,
- **inflačné riziko** spôsobuje, že výška záväzku emitenta splatiť dlh v určitej mene má z dôvodu zvýšenej inflácie tejto meny nižšiu reálnu hodnotu ako v čase investície,
- **politické riziko** je riziko straty hodnoty dlhového cenného papiera v dôsledku zmien politickej situácie v jednotlivých štátoch alebo regiónoch, ktoré môžu mať negatívny vplyv na hodnotu dlhového cenného papiera,
- **riziko udalosti** je riziko straty hodnoty dlhového cenného papiera z dôvodu udalosti mimo finančných trhov, napr. prírodná katastrofa, prevzatie podniku, ktorý dlhopis emitoval, alebo regulačné zmeny.

Maximálna strata, ktorú môže klient utrpieť v prípade kúpy dlhového cenného papiera, je väčšinou obmedzená výškou jeho prvotnej investície za predpokladu, že dlhový cenný papier nebol klientom použitý na účely zabezpečenia úveru, z ktorého klient získal peňažné prostriedky, za ktoré opäť nakúpil finančný nástroj, keďže v takomto prípade sa klient vystavuje riziku pákového efektu v zmysle bodu 14. tohto dokumentu.

3. Podielové listy

Opis podielových listov

Podielový list je cenný papier, ktorý môže znieť na jeden alebo viac podielov podielníka na majetku v podielovom fonde a s ktorým je spojené právo podielníka na zodpovedajúci podiel na majetku v podielovom fonde a právo podieľať sa na výnose z tohto majetku podľa štatútu podielového fondu. Súčet hodnôt všetkých podielov v obehu tvorí čistú hodnotu majetku v podielovom fonde.

Podielové fondy vytvárané v Slovenskej republike môžu byť vytvorené ako otvorený podielový fond alebo uzavretý podielový fond.

Otvorený podielový fond je podielový fond, ktorého podielník má právo, aby mu na jeho žiadosť boli vyplatené podielové listy z majetku v tomto podielovom fonde. **Uzavretým podielovým fondom** je podielový fond, ktorého podielník nemá právo, aby mu na jeho žiadosť boli vyplatené podielové listy z majetku v tomto podielovom fonde pred dátum jeho konečnej likvidácie. Okrem otvorených podielových fondov a uzavretých podielových fondov sa rozlišujú aj **špeciálne podielové fondy**, ktoré môžu byť vytvorené ako rizikový špeciálny podielový fond (len ako otvorený podielový fond), diverzifikovaný špeciálny podielový fond (len ako otvorený podielový fond) alebo špeciálny podielový fond nehnuteľností (ako otvorený podielový fond alebo uzavretý podielový fond).

Podielové fondy sa podľa likvidných finančných aktív, resp. majetku, do ktorých sa investujú peňažné prostriedky zhromaždené do majetku v podielovom fonde alebo podľa rizika trhu, na ktorý sa svojou investičnou stratégiou zameriavajú, členia najmä na tieto typy:

- podielové fondy peňažného trhu,
- dlhopisové podielové fondy,
- zmiešané podielové fondy,
- akciové podielové fondy,
- podielové fondy fondov,
- zaistené podielové fondy,
- realitné podielové fondy.

Riziká spojené s obchodovaním podielových listov

Obchodovanie s podielovými listami je spojené s rizikom poklesu hodnoty podielového fondu. Hodnota podielového fondu je závislá od hodnoty jednotlivých aktív, resp. majetku, obsiahnutých v podielovom fonde. Z toho vyplýva, že riziko poklesu hodnoty podielového fondu priamo súvisí s rizikom poklesu hodnoty jednotlivých aktív, resp. majetku, obsiahnutých v podielovom fonde. V závislosti od typu podielového fondu a konkrétnych aktív, resp. majetku, obsiahnutých v podielovom fonde môže byť investovanie do podielových listov spojené s rôznymi druhmi rizík, a to najmä:

- **trhové riziko** je riziko poklesu trhu určitej kategórie aktív, resp. majetku, obsiahnutých v podielovom fonde, v dôsledku čoho klesá hodnota týchto aktív, resp. majetku a zároveň aj podielového fondu (napr. pokles trhu s akciami, ak sú akcie obsiahnuté v podielovom fonde),
- **likviditné riziko** (resp. riziko likvidity) je riziko, že určité aktívum, resp. majetok, obsiahnutý

v podielovom fonde nebude možné speňažiť včas za primeranú cenu,

- **menové riziko** je riziko zmeny hodnoty aktíva, resp. majetku, obsiahnutého v podielovom fonde vyjadrenej v domácej mene v dôsledku zmeny výmenného kurzu domácej meny oproti inej mene,
- **riziko koncentrácie** je riziko spojené s výraznou koncentráciou investícií do niektorej kategórie aktív, resp. majetku alebo do niektorej časti trhu (napr. ak veľká časť akcií obsiahnutých v podielovom fonde budú akcie automobilových firiem a automobilový priemysel postihne recesia),
- **inflačné riziko** spôsobuje, že hodnota investícií v určitej mene má z dôvodu zvýšenej inflácie tejto meny nižšiu reálnu hodnotu ako v čase investície,
- **úrokové riziko** spôsobuje, že aktíva, resp. majetok, obsiahnuté v podielovom fonde, na ktorých hodnotu má vplyv pohyb úrokových sadzieb, stratia hodnotu a tým zároveň stráca hodnotu aj podielový fond,
- **riziko udalosti** je riziko straty hodnoty aktív, resp. majetku, obsiahnutých v podielovom fonde a tým zároveň aj straty hodnoty podielového fondu z dôvodu udalosti mimo finančných trhov,
- **riziko vysporiadania** je riziko, že vysporiadanie niektorého aktíva, resp. majetku, obsiahnutého v podielovom fonde sa nerealizuje podľa dohodnutých podmienok,
- **riziko investovania** v realitnom sektore je riziko zmeny hodnoty realitných aktív v dôsledku zmeny hodnoty nehnuteľností. Na zmenu hodnoty nehnuteľností vplyvajú najmä zmena očakávaného príjmu spojeného s vlastnením nehnuteľností, riziko neuzavretia nájomného kontraktu, riziko, že nájomný kontrakt sa uzavrie za iných ako v znaleckom posudku predpokladaných podmienok, že bude iná ako v znaleckom posudku predpokladaná výška nákladov na údržbu a opravu nehnuteľnosti (najmä vplyvom iných ako v znaleckom posudku predpokladaných cien za prenájom nehnuteľnosti alebo vplyvom iných ako v znaleckom posudku predpokladaných nákladov na údržbu, rekonštrukciu nehnuteľnosti) alebo zmena trhových očakávaní ohľadom požadovaného výnosu z investície do realitných aktív. Ak poklesne očakávaný príjem spojený s vlastnením nehnuteľností alebo sa dostaví nárast trhových očakávaní ohľadom požadovaného výnosu z investície do rea-

litných aktiv, hodnota realitných aktiv obvykle klesá. Miera rizika investovania na realitnom trhu závisí najmä od aktuálneho podielu majetku v podielovom fonde investovaného do realitných aktiv.

Maximálna strata, ktorú môže klient utrpieť v prípade kúpy podielových listov, je obmedzená výškou jeho prvotnej investície za predpokladu, že podielové listy neboli klientom použité na účely zabezpečenia úveru, z ktorého klient získal peňažné prostriedky, za ktoré opäť nakúpil finančný nástroj, keďže v takomto prípade sa klient vystavuje riziku pákového efektu v zmysle bodu 14 tohto dokumentu. S podrobnými informáciami o rizikách spojených s investovaním do konkrétneho podielového fondu sa možno oboznámiť v predajnom prospekte príslušného podielového fondu.

4. Menové forwardy

Opis menových forwardov

Menový forward (FX forward) je dohoda medzi dvoma zmluvnými stranami o nákupe alebo predaji dohodnutého množstva cudzej meny (nominál menového forwardu) za inú menu za vopred dohodnutých zmluvných podmienok. Súčasťou podmienok sú cena (forward price), za ktorú tento nákup alebo predaj bude realizovaný, a čas realizácie nákupu (minimálne tri pracovné dni od uzatvorenia obchodu). Obe zmluvné strany majú záväzok dodržať tieto podmienky.

Riziká spojené s obchodovaním menových forwardov

S obchodovaním menových forwardov je spojené riziko povinnosti realizovať dohodnutý obchod v čase expirácie za menej výhodnú cenu, ako je aktuálna cena na trhu. V prípade, že aktuálna cena na trhu je vyššia ako forward price, zmluvná strana, ktorá je zaviazaná predáť dohodnuté množstvo cudzej meny, realizuje stratu (predáva cudziu menu lacnejšie, ako by mohla aktuálne na trhu), pričom druhá strana realizuje zisk (získa cudziu menu lacnejšie, ako by mohla aktuálne na trhu). V prípade, že aktuálna cena na trhu je nižšia ako forward price, zmluvná strana, ktorá je zaviazaná nakúpiť dohodnuté množstvo cudzej meny, realizuje stratu (získava cudziu menu drahšie, ako by mohla aktuálne na trhu), pričom druhá strana realizuje zisk (predáva cudziu menu drahšie, ako by mohla aktuálne na trhu). Maximálna strata zmluvnej strany,

ktorá nakupuje cudziu menu, je nominál menového forwardu vynásobený forward price. Potenciálna strata zmluvnej strany, ktorá predáva cudziu menu, je neobmedzená.

- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny úrokových sadzieb pre jednotlivé meny z výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **riziko likvidity** je riziko, že derivát nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi.

5. Menové swapy

Opis menových swapov

Menový swap je dohoda medzi dvoma zmluvnými stranami o dočasnej výmene jednej meny za druhú. Je to vlastne dohoda o nákupe (predaji) vopred dohodnutého objemu jednej meny za druhú menu spotovým, resp. forwardovým kurzom a spätnom predaji (nákupe) rovnakého množstva jednej meny za druhú v dohodnutom forwardovom kurze a dátume.

Riziká spojené s obchodovaním menových swapov

S obchodovaním menových swapov je spojené rizikom straty z dôvodu nepriaznivej zmeny úrokového diferenciálu medzi oboma menami, ktoré sú súčasťou obchodu. Takáto situácia nastáva, ak úroková sadzba na menu, ktorú sme predali, rastie alebo úroková sadzba na menu, ktorú sme kúpili, klesá, resp. rozdiel týchto úrokových sadzieb sa vyvíja v neprospech dohodnutého obchodu. Maximálna strata v prípade menového swapu môže nastať v prípade, že nastane maximálny možný úrokový diferenciál medzi menami swapu.

- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny úrokových sadzieb pre jednotlivé meny z výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu. Resp. riziko z nepriaznivej zmeny úrokového diferenciálu medzi menami, ktoré sú podkladovým nástrojom derivátu,
- **riziko likvidity** je riziko, že derivát nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,

- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi.

6. Menové vanilla opcie

Opis menových vanilla opcií

Menová opcia je finančný nástroj, ktorého majiteľ má právo, nie však povinnosť kúpiť (call opcia) alebo predať (put opcia) dohodnuté množstvo jednej meny (hlavnej) za inú menu (vedľajšiu) za vopred dohodnutých podmienok. Za toto právo treba zaplatiť tzv. prémii (premium), ktorá môže byť v hlavnej alebo vedľajšej mene, vyjadrená v percentách z množstva meny (nominál). Súčasťou podmienok je cena, za ktorú tento nákup alebo predaj bude realizovaný (strike price) a v akom čase (expiration day).

Európska opcia je opcia, ktorá môže byť uplatnená iba v dátume expirácie a v presne určenom čase.

Americká opcia je opcia, ktorá môže byť uplatnená v ľubovoľný obchodný deň pred časom expirácie alebo v čase expirácie.

Hodnota opcie je závislá od viacerých faktorov:

- volatilita hlavnej meny voči vedľajšej (miera fluktuácie výmenného kurzu medzi týmito menami),
- strike price,
- čas do expirácie,
- spotový kurz,
- úrokové sadzby oboch mien,
- likvidita.

Riziká spojené s obchodovaním menových opcií

Nákup call opcie je spojený s rizikom straty hodnoty opcie v prípade, ak klesne spotový kurz alebo ak klesne volatilita. Maximálna strata je prémia, za ktorú bola opcia kúpená. Predaj call opcie je spojený s rizikom povinnosti predať dohodnuté množstvo hlavnej meny majiteľovi opcie za dohodnutý kurz (strike price) v prípade, že spotový kurz bude v čase expirácie vyšší ako dohodnutý kurz (strike price). Riziko z plnenia záväzku z predaja call opcie rastie s rastúcim spotovým kurzom a taktiež s rastúcou volatilitou. Potenciálna strata z predaja opcie je neobmedzená. Nákup put opcie je spojený s rizikom straty hodnoty opcie v prípade, ak spotový kurz vzrastie alebo volatilita klesne. Maximálna strata je prémia, za ktorú bola opcia kúpená. Predaj put opcie je spojený s rizikom povinnosti nakúpiť dohodnuté množstvo hlavnej meny od majiteľa opcie za dohodnutý kurz (strike price) v prípade, že spotový kurz bude v čase expirácie

nižší ako dohodnutý kurz (strike price). Riziko z plnenia záväzku z predaja put opcie rastie s klesajúcim spotovým kurzom a taktiež s rastúcou volatilitou. Maximálna strata z predaja opcie je obmedzená sumou, za ktorú je predajca opcie povinný nakúpiť od majiteľa opcie dohodnuté množstvo meny (nominál) za dohodnutý kurz (strike price).

- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny úrokových sadzieb pre jednotlivé meny z výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **riziko volatility** je riziko zmeny hodnoty derivátu v dôsledku zmeny volatility výmenného kurzu menového páru, ktorý je podkladovým nástrojom derivátu,
- **riziko likvidity** je riziko, že derivát nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi.

7. Exotické menové opcie

Bariérové opcie

Opis bariérových opcií

Bariérová opcia je typ opcie, ktorá sa zapne (**knock-in**), alebo naopak, vypne (**knock-out**), ak spotový kurz medzi hlavnou a vedľajšou menou (spot rate) dosiahne vopred dohodnutú bariéru. Knock-in opcia, ktorá sa nezapne, resp. knock-out opcia, ktorá sa vypne, nie je uplatniteľná. Bariérové opcie môžu byť rovnako ako vanilla opcie európske alebo americké. Taktiež rozlišujeme call opcie a put opcie. Bariérové opcie sú jednobariérové (**single barrier options**) alebo dvojbariérové (**double barrier options**).

Rozlišujeme štyri druhy jednobariérových opcií:

- up-and-out – spotový kurz je v čase zobchodovania pod hranicou bariéry, a aby sa opcia vyplá, spotový kurz sa musí dostať nad túto bariéru,
- down-and-out – spotový kurz je v čase zobchodovania nad hranicou bariéry a opcia, aby sa vyplá, musí sa dostať spotový kurz pod túto bariéru,
- up-and-in – spotový kurz je v čase zobchodovania pod hranicou bariéry a opcia, aby sa zapla, musí sa dostať spotový kurz nad túto bariéru,

- down-and-in – spotový kurz je v čase zobchodovania nad hranicou bariéry a opcia, aby sa zapla, musí sa dostať spotový kurz pod túto bariéru.

Rozlišujeme tri druhy dvojbariérových opcií:

- double knock-in – opcia sa zapne, ak sa spotový kurz dotkne aspoň jednej z dvoch bariér alebo ju prerazí,
- double knock-out – opcia sa vypne, ak sa spotový kurz dotkne aspoň jednej z dvoch bariér alebo ju prerazí,
- knock-in knock-out – opcia sa zapne, ak sa spotový kurz dotkne vopred určenej knock-in bariéry alebo ju prerazí, a vypne sa, ak sa spotový kurz dotkne vopred určenej knock-out bariéry alebo ju prerazí.

Bariérové opcie môžu byť amerického alebo európskeho typu. Bariérová opcia amerického typu je opcia, ktorá sa zapne, resp. vypne v závislosti od typu bariéry (prípadne bariér) v ktorýkoľvek obchodný deň pred časom expirácie alebo v čase expirácie, ak je dosiahnutá bariéra.

Bariérová opcia európskeho typu je opcia, ktorá sa uplatní v dátume expirácie a presne stanovenom čase, prípadne skončí s nulovou hodnotou, v závislosti od typu bariéry (prípadne bariér) a od toho, či táto bariéra (prípadne bariéry) bola dosiahnutá.

Riziká spojené s obchodovaním bariérových opcií

Nákup bariérových opcií je spojený s rizikom straty hodnoty opcie, ak spotový kurz nedosiahne bariéru (v prípade knock-in opcie) a opcia sa nezapne, alebo naopak, spotový kurz dosiahne bariéru (v prípade knock-out opcií) a opcia sa vypne.

Nákup call bariérovej opcie je spojený s rizikom straty hodnoty opcie v prípade, ak klesne spotový kurz alebo ak klesne volatilita. Maximálna strata je prémia, za ktorú bola opcia kúpená.

Predaj call bariérovej opcie je spojený s rizikom povinnosti predať dohodnuté množstvo hlavnej meny majiteľovi opcie za dohodnutý kurz (strike price) v prípade, že spotový kurz bude v čase expirácie vyšší ako dohodnutý kurz (strike price). Riziko z plnenia záväzku z predaja call bariérovej opcie rastie s rastúcim spotovým kurzom a taktiež s rastúcou volatilitou. Potenciálna strata z predaja opcie je neobmedzená v prípade, že bariéra opcie nie je nastavená na obmedzenie straty.

Nákup put bariérovej opcie je spojený s rizikom straty hodnoty opcie v prípade, ak spotový kurz vzrastie

alebo volatilita klesne. Maximálna strata je prémia, za ktorú bola opcia kúpená.

Predaj put bariérovej opcie je spojený s rizikom povinnosti nakúpiť dohodnuté množstvo hlavnej meny od majiteľa opcie za dohodnutý kurz (strike price) v prípade, že spotový kurz bude v čase expirácie nižší ako dohodnutý kurz (strike price). Riziko z plnenia záväzku z predaja put opcie rastie s klesajúcim spotovým kurzom a taktiež s rastúcou volatilitou. Maximálna strata z predaja opcie je obmedzená sumou, za ktorú je predajca opcie povinný nakúpiť od majiteľa opcie dohodnuté množstvo meny (nominál) za dohodnutý kurz (strike price) v prípade, že bariéra opcie iným spôsobom neobmedzuje stratu.

- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny úrokových sadzieb pre jednotlivé meny z výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **riziko volatility** je riziko zmeny hodnoty derivátu v dôsledku zmeny volatility výmenného kurzu menového páru, ktorý je podkladovým nástrojom derivátu,
- **riziko likvidity** je riziko, že derivát nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi.

Digitálne (binárne) opcie

Opis digitálnych opcií

Digitálna opcia je typ opcie, ktorej výplata je závislá od splnenia vopred dohodnutej podmienky. Ak je podmienka splnená, výplata (payout) je vopred dohodnutá fixná suma. Ak je nesplnená, kupujúci opcie výplatu nedostane. Táto podmienka závisí od toho, či sa spotový kurz dotkne vopred danej bariéry (daných bariér), resp. ju (ich) prerazí, alebo práve naopak, spotový kurz sa nedotkne tejto bariéry (týchto bariér), resp. ju (ich) neprerazí.

Rozlišujeme dva druhy jednobariérových digitálnych opcií:

- **one-touch option** – kupujúci tejto opcie dostane výplatu iba v prípade, že sa spotový kurz

dotkne danej bariéry, resp. ju prerazí. Ak túto bariéru nedosiahne, kupujúci výplatu nedostane,

- **no-touch option** – kupujúci tejto opcie dostane výplatu iba v prípade, že nedosiahne danú bariéru. Ak sa tejto bariéry dotkne, resp. ju prerazí, kupujúci výplatu nedostane.

Rozlišujeme dva druhy dvojbariérových digitálnych opcií:

- **double-one-touch** – kupujúci tejto opcie dostane výplatu iba v prípade, že sa spotový kurz dotkne dolnej alebo hornej bariéry, resp. jednu z nich prerazí. Ak nedosiahne ani jednu z týchto bariér, kupujúci výplatu nedostane,
- **double-no-touch** – kupujúci tejto opcie dostane výplatu iba v prípade, že spotový kurz nedosiahne ani dolnú, ani hornú bariéru. Ak sa dotkne ktorejkoľvek z týchto bariér, resp. ju prerazí, kupujúci výplatu nedostane.

Digitálne opcie môžu byť amerického alebo európskeho typu v závislosti od typu bariéry.

Digitálna opcia amerického typu je opcia, ktorej výplata závisí od splnenia vopred dohodnutej podmienky v hociktorý obchodný deň pred časom expirácie alebo v čase expirácie.

Digitálna opcia európskeho typu je opcia, ktorej výplata závisí od splnenia vopred dohodnutej podmienky v presne určenom dátume a čase.

Riziká spojené s obchodovaním digitálnych opcií

S nákupom digitálnych opcií je spojené riziko straty prémie, za ktorú bola opcia kúpená, v prípade, že nie je splnená podmienka v súvislosti s nastavenou bariérou, resp. bariérami.

S predajom digitálnych opcií je spojené riziko povinnosti vyplatiť vopred danú fixnú sumu v prípade, že je splnená podmienka v súvislosti s nastavenou bariérou, resp. bariérami. Maximálna strata je určená ako rozdiel fixnej sumy, ktorú musí predávajúci vyplatiť, a prémie, ktorú inkasoval predávajúci od kupujúceho opcie.

- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny úrokových sadzieb pre jednotlivé meny z výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **riziko volatility** je riziko zmeny hodnoty derivátu

v dôsledku zmeny volatility výmenného kurzu menového páru, ktorý je podkladovým nástrojom derivátu,

- **riziko likvidity** je riziko, že derivát nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi.

8. Forwardy na úrokovú mieru

Opis forwardov na úrokovú mieru

Forward na úrokovú mieru (Forward Rate Agreement – FRA) je dohoda zmluvných strán o budúcej úrokovej sadzbe na vopred dohodnutý fiktívny objem peňažných prostriedkov (istina) v konkrétnej mene a na vopred dohodnuté časové obdobie v budúcnosti. Kupujúci FRA sa zaväzuje platiť predávajúcemu FRA úroky stanovené dohodnutou pevnou úrokovou sadzbou a predávajúci FRA sa zaväzuje platiť kupujúcemu FRA úroky stanovené referenčnou úrokovou sadzbou. Pri oboch platbách sa vychádza z rovnakého objemu peňažných prostriedkov v rovnakej mene a rovnakom časovom období v budúcnosti. V deň fixingu FRA sa porovnáva pevná úroková sadzba s referenčnou úrokovou sadzbou. Medzi zmluvnými stranami nedochádza k výmene istín a vysporiadanie obchodu vychádza iba z tohto porovnania, dohodnutého objemu peňažných prostriedkov, počtu dní medzi dňom fixingu FRA a konca úrokového obdobia FRA a diskontovaného objemu peňažných prostriedkov za úrokové obdobie FRA.

Riziká spojené s obchodovaním forwardov na úrokovú mieru

Nákup FRA je spojený s rizikom povinnosti vyplatiť predávajúcemu FRA sumu vypočítanú z istiny, časového obdobia a z rozdielu pevnej a referenčnej úrokovej sadzby v prípade, že pevná úroková sadzba je vyššia ako referenčná úroková sadzba. Strata z nákupu FRA rastie s klesajúcou referenčnou úrokovou sadzbou. Maximálna strata (v prípade nulovej referenčnej úrokovej sadzby) je rozdiel pevnej a referenčnej úrokovej sadzby vynásobený súčasnou hodnotou istiny a príslušným časovým obdobím.

Predaj FRA je spojený s rizikom povinnosti vyplatiť predávajúcemu FRA sumu vypočítanú z istiny, časového obdobia a rozdielu referenčnej a pevnej úrokovej sadzby v prípade, že referenčná úroková sadzba

je vyššia ako pevná úroková sadzba. Potenciálna strata je neobmedzená a rastie s rastúcou referenčnou úrokovou sadzbou.

- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny úrokovej sadzby dohodnutej v kontrakte, ktorá je podkladovým aktívom derivátu,
- **riziko likvidity** je riziko, že derivát nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi.

9. Úrokové swapy

Opis úrokového swapu

Úrokový swap (Plain Vanilla Swap, Interest Rate Swap – IRS) je dohoda dvoch zmluvných strán o vzájomnej výmene dohodnutých úrokových platieb v jednej mene. Kupujúci IRS sa zaväzuje platiť predávajúcemu IRS úroky stanovené dohodnutou pevnou úrokovou sadzbou, kým predávajúci IRS má povinnosť platiť kupujúcemu IRS úroky stanovené dohodnutou referenčnou úrokovou sadzbou. V prípade bázičného swapu sa kupujúci IRS zaväzuje platiť predávajúcemu IRS úroky stanovené prvou dohodnutou referenčnou sadzbou, kým predávajúci IRS má povinnosť platiť kupujúcemu IRS úroky stanovené druhou dohodnutou referenčnou sadzbou. Výmena istín neprebíha. Platby prebiehajú pravidelne každé referenčné obdobie počas celej lehoty trvania IRS a vypočítané sú z dohodnutého objemu finančných prostriedkov (istina), rozdielu pevnej a referenčnej úrokovej sadzby a referenčného časového obdobia. Zvyčajne sa platí iba rozdiel oboch platieb strane, ktorá má platiť menšiu platbu. V prípade, že fixná sadzba je vyššia ako referenčná úroková sadzba, rozdiel platieb platí kupujúci IRS predávajúcemu IRS, v opačnom prípade platí predávajúci IRS kupujúcemu IRS. Ak sú sadzby rovnaké, neprebíha výmena platieb.

Riziká spojené s obchodovaním úrokových swapov

Nákup IRS je spojený s rizikom povinnosti vyplatiť predávajúcemu IRS sumu vypočítanú z istiny, referenčného časového obdobia a z rozdielu pevnej a referenčnej úrokovej sadzby, prípadne prvej referenčnej úrokovej sadzby a druhej referenčnej úrokovej sadzby za každé referenčné obdobie, keď pevná úroková sadzba je vyššia ako referenčná úroková sadzba, prípadne prvá referenčná sadzba je vyššia ako

druhá referenčná sadzba. Strata z nákupu IRS rastie s klesajúcou referenčnou úrokovou sadzbou, prípadne druhou referenčnou úrokovou sadzbou. Maximálna strata (v prípade nulovej referenčnej úrokovej sadzby, prípadne druhej referenčnej úrokovej sadzby) je rozdiel pevnej a referenčnej úrokovej sadzby, prípadne rozdiel prvej referenčnej sadzby a druhej referenčnej sadzby vynásobený istinou a obdobím trvania IRS.

Predaj IRS je spojený s rizikom povinnosti vyplatiť kupujúcemu IRS sumu vypočítanú z istiny, referenčného časového obdobia, a rozdielu referenčnej a pevnej úrokovej sadzby, prípadne rozdielu druhej referenčnej sadzby a prvej úrokovej sadzby za každé referenčné obdobie, keď pevná úroková sadzba je nižšia ako referenčná úroková sadzba, prípadne prvá referenčná úroková miera je nižšia ako druhá referenčná úroková sadzba. Strata z predaja IRS rastie s rastúcou referenčnou úrokovou sadzbou, prípadne s rastúcou druhou referenčnou sadzbou. Potenciálna strata je neobmedzená a rastie s rastúcou referenčnou úrokovou sadzbou, prípadne rastúcou druhou referenčnou úrokovou sadzbou.

- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny úrokovej sadzby dohodnutej v kontrakte, ktorá je podkladovým aktívom derivátu,
- **riziko likvidity** je riziko, že derivát nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi.

10. Menové úrokové swapy

Opis menového úrokového swapu

Menový úrokový swap (Cross currency swap) je dohoda dvoch zmluvných strán o vzájomnej výmene dohodnutých úrokových platieb v dvoch rôznych menách. Zmluvné strany si navzájom poskytnú dohodnuté objemy finančných prostriedkov (istiny) v rôznych menách, za čo si pravidelne počas celého trvania obchodu platia navzájom úrokové sadzby závislé od stanovených referenčných úrokových sadzieb na každú menu alebo od referenčnej úrokovej sadzby na jednu menu a pevnej úrokovej sadzby na druhú menu, prípadne od pevných úrokových sadzieb stanovených pre každú menu zvlášť. Na konci obdobia menového úrokového swapu sa istiny vymenia navzájom naspäť vopred dohodnutým kurzom.

Riziká spojené s obchodovaním menových úrokových swapov

Obchodovanie s menovým úrokovým swapom je spojené s rizikom pohybu referenčných úrokových sadzieb a pohybu spotového kurzu mien, v ktorých sú vedené istiny. Spôsobená strata z menového úrokového swapu môže byť kombináciou oboch faktorov a rastie s referenčnou úrokovou sadzbou, na ktorú zmluvná strana platí úrok, s klesajúcou referenčnou úrokovou sadzbou, na ktorú zmluvná strana dostáva úrok a s pohybom spotového kurzu v neprospech spätnej výmeny istín na konci obdobia menového úrokového swapu. Potenciálna strata je neobmedzená.

- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny úrokovej sadzby dohodnutej v kontrakte, ktorá je podkladovým aktívom derivátu
- **riziko likvidity** je riziko, že derivát nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi.

11. Úrokové opcie

Opis úrokových opcií

Úroková opcia je finančný nástroj, ktorého majiteľ má právo, nie však povinnosť požadovať od predávajúceho v presne stanovený deň vysporiadanie úrokovvej opcie.

Cap alebo **Interest Rate Cap** je séria individuálnych úrokových opcií **Caplets**. Vysporiadanie cap prebieha pravidelne na konci každého referenčného obdobia až do dohodnutej lehoty splatnosti cap na základe porovnania referenčnej úrokovej sadzby a vopred dohodnutej pevnej úrokovej sadzby (**cap strike**) platných na začiatku referenčného obdobia (ak je splnená podmienka, že referenčná úroková sadzba je vyššia ako cap strike) a stanovuje sa individuálne pre každý caplet podľa vopred dohodnutého objemu finančných prostriedkov (nominál). Výška vysporiadania capletu sa vypočíta ako pomer počtu dní príslušnej referenčnej sadzby oproti báze (napr. 365 dní) vynásobený nominálom capletu a rozdielom medzi referenčnou úrokovou sadzbou a cap strike.

Floor alebo **Interest Rate Floor** je séria individuálnych úrokových opcií **Floorlets**. Vysporiadanie floor

prebieha pravidelne na konci každého referenčného obdobia až do dohodnutej lehoty splatnosti floor na základe porovnania referenčnej úrokovej sadzby a vopred dohodnutej pevnej úrokovej sadzby (**floor strike**) platných na začiatku referenčného obdobia (ak je splnená podmienka, že referenčná úroková sadzba je nižšia ako floor strike) a stanovuje sa individuálne pre každý floorlet podľa vopred dohodnutého objemu finančných prostriedkov (nominál). Výška vysporiadania floorletu sa vypočíta ako pomer počtu dní príslušnej referenčnej sadzby a bázy (napr. 365 dní) vynásobený nominálom floorletu a rozdielom medzi floor strike a referenčnou úrokovou sadzbou.

Collar je kombináciou cap a floor. Kupujúci collar kupuje cap a predáva floor, predávajúci collar kupuje floor a predáva cap. V oboch prípadoch musí byť cap strike nad hranicou floor strike a tak cap, ako aj floor musia mať rovnakú referenčnú sadzbu a nominál. Kupujúci collaru sa chráni pred možným rastom úrokových sadzieb nad úroveň cap strike (kompenzácia podľa vysporiadania cap), kým v prípade poklesu úrokových sadzieb pod úroveň floor strike musí platiť rozdiel (podľa vysporiadania floor).

Digital Cap alebo **Digital Interest Rate Cap** je séria individuálnych úrokových digitálnych opcií **Caplets**. Vysporiadanie digital cap prebieha pravidelne na konci každého referenčného obdobia až do dohodnutej lehoty splatnosti digital cap na základe porovnania referenčnej úrokovej sadzby a vopred dohodnutej pevnej úrokovej sadzby (**cap strike**) platných na začiatku referenčného obdobia (ak je splnená podmienka, že referenčná úroková sadzba je vyššia ako cap strike) a je určený rovnako pre každý digital caplet ako vopred dohodnutý objem finančných prostriedkov.

Digital Floor alebo **Digital Interest Rate Floor** je séria individuálnych úrokových digitálnych opcií **Floorlets**. Vysporiadanie digital floor prebieha pravidelne na konci každého referenčného obdobia až do dohodnutej lehoty splatnosti digital floor na základe porovnania referenčnej úrokovej sadzby a vopred dohodnutej pevnej úrokovej sadzby (**floor strike**) platných na začiatku referenčného obdobia (ak je splnená podmienka, že referenčná úroková sadzba je nižšia ako floor strike) a je určený rovnako pre každý digital floorlet ako vopred dohodnutý objem finančných prostriedkov.

Digital Collar je kombináciou digital cap a digital floor. Kupujúci digital collar kupuje digital cap a predáva digital floor, predávajúci digital collar kupuje digital floor a predáva digital cap. Vysporiadanie digital

collar je kombináciou vysporiadania digital floor a digital cap, ako je opísané vyššie.

Riziká spojené s obchodovaním úrokových opcí

Nákup cap je spojený s rizikom straty hodnoty opcie v prípade, ak klesne referenčná úroková sadzba alebo ak klesne volatilita referenčnej úrokovej sadzby. Maximálna strata je prémia, za ktorú bol cap kúpený. Nákup floor je spojený s rizikom straty hodnoty opcie v prípade, ak vzrastie referenčná úroková sadzba alebo ak klesne volatilita referenčnej úrokovej sadzby. Maximálna strata je prémia, za ktorú bol floor kúpený. Nákup collar je spojený s rizikom vyplývajúcim z nákupu cap a predaja floor. Maximálna strata je suma prémie, za ktorú bol collar kúpený, a sumy nominálov floorlets vynásobenej floor strike a lehotou splatnosti floor v rokoch.

Nákup digitálnej opcie (digital cap, digital floor alebo digital collar) je spojený s rizikom straty prémie, za ktorú bola digitálna opcia kúpená.

Predaj cap je spojený s rizikom povinnosti vyplatiť kupujúcemu cap objem finančných prostriedkov podľa vysporiadania jednotlivých caplets v prípade, že referenčná úroková sadzba je nad cap strike. Potenciálna strata z predaja cap je neobmedzená.

Predaj floor je spojený s rizikom povinnosti vyplatiť kupujúcemu floor objem finančných prostriedkov podľa vysporiadania jednotlivých floorlets v prípade, že referenčná úroková sadzba je pod floor strike. Maximálna strata z predaja floor je suma nominálov floorlets vynásobená floor strike a lehotou splatnosti floor v rokoch.

Predaj collar je spojený s rizikom vyplývajúcim z predaja cap a nákupu floor. Potenciálna strata z predaja collar je neobmedzená.

Predaj digitálnej opcie (digital cap, digital floor alebo digital collar) je spojený s rizikom povinnosti vyplatiť kupujúcemu vopred dohodnutý objem finančných prostriedkov za každé referenčné obdobie, keď si kupujúci uplatní digitálnu opciu. Maximálna strata je počet referenčných období vynásobený týmto objemom.

- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny dohodnutej úrokovej sadzby, ktorá je podkladovým aktívom derivátu,
- **riziko volatility** je riziko zmeny hodnoty derivátu v dôsledku zmeny volatility úrokovej sadzby, ktorá je podkladovým nástrojom derivátu,
- **riziko likvidity** je riziko, že derivát nebude

možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,

- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi.

12. Futures

Opis futures

Futures je kontrakt medzi burzou a zmluvnou stranou na budúci predaj alebo nákup podkladového aktíva za vopred dohodnutých podmienok. Súčasťou podmienok sú presne definovaný objem, splatnosť a cena, za ktorú bude obchod realizovaný. Futures sú štandardizované forwardové obchody realizované na burze. Podkladovým aktívom môžu byť napr. mena, akcia, akciový index, dlhopis, dlhopisový index, úroková sadzba, komodita a podobne.

Riziká spojené s obchodovaním futures

Obchodovanie s futures je spojené s rizikom straty v prípade pohybu ceny podkladového aktíva v neprospech záväzku realizovať nákup alebo predaj podľa dohodnutých podmienok.

- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **akciové, prípadne indexové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny ceny akcie, prípadne indexu, ktoré sú podkladovým aktívom derivátu,
- **komoditné riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny ceny komodity, ktorá je podkladovým aktívom derivátu,
- **kreditné riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu z dôvodu zmeny trhového vnímania úverovej bonity emitenta a riziko nesplnenia záväzkov emitenta dlhového cenného papiera, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **politické riziko** je riziko straty hodnoty derivátu v dôsledku zmien politickej situácie v jednotlivých štátoch alebo regiónoch, ktoré môžu mať negatívny vplyv na hodnotu dlhového cenného papiera, ktorý je podkladovým aktívom derivátu,
- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty derivátu v dôsledku zmeny úrokových sadzieb pre jednotlivé meny z výmenného kurzu, ktoré sú podkladovým aktívom derivátu, prípadne úrokovvej sadzby, prípadne dlhového cenného papiera

- ako podkladového aktíva derivátu,
- **riziko likvidity** je riziko, že derivát nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi.

13. Tatra Premium Deposit

Opis Tatra Premium Deposit

Klient v dátume valuty uloží v banke bezhotovostným prevodom na účet v hlavnej (vedľajšej) mene sumu v hlavnej (vedľajšej) mene na lehotu do dátumu splatnosti. Klient nie je pred dátumom splatnosti oprávnený žiadať o výplatu sumy v hlavnej (vedľajšej) mene uloženej klientom v banke. Banka má právo sa v určený deň rozhodnúť na základe výkonnosti vnoreného derivátu, či sumu v hlavnej (vedľajšej) mene uloženú klientom v banke vyplati klientovi v dátume splatnosti na účet v hlavnej (vedľajšej) mene alebo ju klientovi v dátume splatnosti vyplati vo vedľajšej (hlavnej) mene na účet vo vedľajšej (hlavnej) mene pri dohodnutom kurze hlavnej a vedľajšej meny, teda ako sumu vo vedľajšej (hlavnej) mene. Banka zároveň klientovi v dátume splatnosti vyplati v hlavnej (vedľajšej) mene na účet v hlavnej (vedľajšej) mene úrok zo sumy v hlavnej (vedľajšej) mene uloženej klientom v banke pri dohodnutej úrokovej sadzbe za obdobie od dátumu valuty (vrátane) do prvého dňa predchádzajúceho dátumu splatnosti.

Riziká spojené s Tatra Premium Deposit

S Tatra Premium Deposit je spojené riziko vnoreného derivátu. V prípade, že klient ukladá sumu v hlavnej mene, je vystavený riziku straty hodnoty uloženej sumy v prípade, že spotový kurz hlavnej a vedľajšej meny v dátume splatnosti a v presne určenom čase je vyšší ako dohodnutý kurz. V prípade, že klient ukladá sumu vo vedľajšej mene, je vystavený riziku straty hodnoty uloženej sumy v prípade, že spotový kurz hlavnej a vedľajšej meny v dátume splatnosti a v presne určenom čase je nižší ako dohodnutý kurz. Maximálna strata je teoreticky uložená suma.

- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku zmeny výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu vloženého do investície,

- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku zmeny úrokových sadzieb pre jednotlivé meny z výmenného kurzu, ktorý je podkladovým aktívom derivátu vloženého do investície a pre menu vkladu,
- **riziko volatility** je riziko zmeny hodnoty investície v dôsledku zmeny volatility výmenného kurzu menového páru, ktorý je podkladovým nástrojom derivátu vloženého do investície,
- **riziko likvidity** je riziko, že derivát vložený do investície nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **trhové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku celkového poklesu trhu s derivátmi,
- **inflačné riziko** spôsobuje, že výška vkladu v danej mene má z dôvodu zvýšenej inflácie tejto meny nižšiu reálnu hodnotu ako v čase investície.

Druhy Tatra Premium Depositov:

- Tatra Premium Deposit (TPD) – klasický
- Tatra Premium Deposit European Knock In (TPD EKI) – v porovnaní s klasickým TPD má konzervatívnejšie nastavenie, ktoré spočíva v zakomponovanej knock-in bariére európskeho typu. Právo banky na konverziu uloženej sumy do inej (dohodnutej) meny sa zapína až dosiahnutím knock-in bariéry (v určený deň).
- Tatra Premium Deposit Knock In (TPD KI) – je obdobou TPD EKI, ale zakomponovaná knock-in bariéra je amerického typu. To znamená, že právo banky na konverziu uloženej sumy do inej (dohodnutej) meny sa zapína až dosiahnutím knock-in bariéry kedykoľvek počas obdobia pozorovania (nie len v určený deň, ako je to pri TPD EKI).
- Tatra Premium Deposit PLUS – je obdobou TPD, navyše, ak bude počas celého obdobia pozorovania príslušný referenčný kurz v rozmedzí medzi bariérou 1 a bariérou 2, bude klientovi okrem základného úrokového výnosu vyplatený aj bonusový úrokový výnos.

14. Riziko pákového efektu

Je to riziko, ktoré je charakterizované výškou investície potrebnej na zobchodovanie finančného nástroja

oproti nominálnej hodnote tohto finančného nástroja. Čím vyššia je nominálna hodnota investície oproti investovaným prostriedkom, tým vyššie je riziko, resp. citlivosť zmeny trhovej hodnoty obchodu na zmenu ceny finančného nástroja. Prostredníctvom pákového efektu môže klient vstúpiť do obchodov s oveľa väčším nominálom, ako sú jeho disponibilné finančné prostriedky. Pákový efekt sa dá vyjadriť ako mechanizmus, keď malá percentuálna zmena ceny finančného nástroja znamená niekoľkonásobne väčšiu percentuálnu zmenu zisku alebo straty vo vzťahu k vlastným investovaným peniazom klienta, a teda klient môže prerobiť oveľa viac finančných prostriedkov, ako bola výška jeho prvej investície.

15. Riziko ohrozujúce udržateľnosť (ESG riziko)

Je environmentálna alebo sociálna udalosť alebo stav alebo udalosť alebo stav v oblasti riadenia a správy, ktoré by mohli mať skutočný alebo potenciálny zásadný negatívny vplyv na hodnotu investície klienta.

16. Investičné certifikáty

Investičné certifikáty sú štruktúrované cenné papiere emitované spravidla investičnou bankou resp. jej pobočkou. Zložené sú spravidla kombináciou úrokovej zložky (napríklad dlhopisu) a derivátu. V závislosti od pomeru úrokovej a derivátovej zložky, ktorým sa dá dosiahnuť konzervatívny až agresívny výplatný profil investičného certifikátu, ako aj od zvolenej derivátovej stratégie, môže investor následne participovať na raste, poklese či stagnácii podkladového aktiva (alebo koša podkladových aktív), ktorým môžu byť napríklad akcie, akciové indexy, komodity, dlhopisové indexy, úrokové sadzby či menové páry alebo koše jednotlivých aktív.

Investičné certifikáty môžu mať definovanú pevnú splatnosť.

Pri investičných certifikátoch hovoríme o dlhových cenných papieroch, za splatenie ktorých ručí emitent svojím majetkom. Bonita emitenta tak patrí k najdôležitejším parametrom, ktoré by mal investor pri výbere investičného certifikátu zohľadniť.

Investičné certifikáty sa spravidla obchodujú na regulovanej burze alebo sa dajú obchodovať prostredníctvom obstarávateľa priamo s ich emitentom (over the counter alebo OTC).

Garantované certifikáty

Výplatný profil

Emitent cenného papiera resp. garantor ponúka garanciu splatenia vopred stanovenej úrovne menovitej hodnoty certifikátu a zároveň dáva investorovi možnosť participovať na pozitívnom vývoji podkladového aktiva vo forme bonusového úroku. Z dôvodu garancie minimálnej hodnoty výplaty pri splatnosti certifikátu je však miera pozitívnej participácie zvyčajne nižšia v porovnaní s priamym vlastníctvom príslušného podkladového aktiva.

V závislosti od spôsobu určenia bonusového úroku rozlišujeme tieto druhy garantovaných certifikátov:

- **participačný s CAPom** – bonusový úrok je po zohľadnení miery participácie určený na základe rastu hodnoty podkladového aktiva za sledované obdobie, pričom maximálna výška bonusového úroku je obmedzená úrovňou CAP,
- **participačný bez CAPu** – bonusový úrok je po zohľadnení miery participácie určený na základe rastu hodnoty podkladového aktiva za sledované obdobie, pričom maximálna výška bonusového úroku nie je nijako obmedzená,
- **participačný s knock-out bariérou** – rast podkladového aktiva do istej úrovne predstavuje pre investora po zohľadnení miery participácie zisk, ktorý však môže byť eliminovaný prekročením hornej rastovej hranice. V takom prípade sa bonusový úrok buď kráti alebo úplne ruší,
- **kupónový** – výška bonusového úroku býva spravidla vopred daná, pričom jeho úplné alebo čiastočné vyplatenie závisí od splnenia dopredu dohodnutých podmienok platných pre vývoj podkladového aktiva
- **kombinácia vyššie uvedených alternatív** – pri ktorej investor napr. dostáva kupónovú platbu a zároveň participuje na raste podkladového aktiva

Riziká

- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku zmeny úrokových sadzieb,
- **riziko emitenta** je riziko zmeny hodnoty certifikátu z dôvodu zmeny trhového vnímania úverovej bonity emitenta alebo neplnenia záväzkov emitenta. Strata všetkých investovaných prostriedkov je tak možná,
- **riziko trhu** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu celkového poklesu trhu s investičnými nástrojmi, ktoré tvoria podkladové aktívum investície,

- **inflačné riziko** spôsobuje, že výška záväzku emitenta splatiť dlh v určitej mene má z dôvodu zvýšenej inflácie tejto meny nižšiu reálnu hodnotu ako v čase investície,
- **riziko likvidity** je riziko, že aktívum obsiahnuté v portfóliu nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **riziko sekundárneho trhu** – investor nemá žiadne záruky, že sekundárny trh bude za každých okolností likvidný. Aj keď emitent poskytuje na finančný nástroj sekundárny trh, môžu nastať situácie, v ktorých sekundárny trh nebude efektívne fungovať, resp. bude pozastavený. Pokiaľ finančné nástroje nie sú obchodované cez burzu cenných papierov, informácie o cene môžu byť ťažšie dostupné, čím môže byť ovplyvnená cena aj likvidita finančného nástroja,
- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície vyjadrenej v domácej mene v dôsledku zmeny výmenného kurzu domácej meny voči inej mene. Napriek tomu, že finančný nástroj môže byť denominovaný v EUR, cena podkladového aktíva investície môže byť obchodovaná aj v iných menách, a teda investícia je spojená s menovým rizikom,
- **riziko volatility** je riziko poklesu hodnoty investície na základe zmeny volatility podkladového aktíva,
- **akciové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu poklesu ceny akcie, ktorá je podkladovým aktívom investície – v prípade, že podkladovým aktívom je akcia,
- **komoditné riziko** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu zmeny ceny komodity, ktorá je podkladovým aktívom investície – v prípade, že podkladovým aktívom je komodita.

Obchodovateľnosť

Certifikáty sú spravidla obchodované na regulovaných burzách (napr. Frankfurt alebo Stuttgart, ale dajú sa obchodovať aj mimoburzovo – tzv. OTC). Emitenti cenných papierov spravidla kótujú nákupné, ako aj predajné kurzy pre emisie certifikátov prijaté na regulované burzy, avšak k takémuto servisu nie sú emitenti právne viazaní, takže investor by mal byť pripravený certifikát držať až do jeho splatnosti.

Daňové aspekty

V prípade, že by v súvislosti s vlastníctvom garantovaného certifikátu vznikol jeho majiteľovi nárok na dividendovú alebo kupónovú platbu, Tatra banka, a. s.

bude pri ich zdanení ako aj zdanení kapitálových ziskov vyplývajúcich z kúpy, resp. predaja garantovaného certifikátu postupovať v zmysle daňových predpisov platných v SR. Daňový režim závisí od individuálnej situácie klienta a v budúcnosti sa môže zmeniť.

Bonusové certifikáty

Opis produktu

Bonusové certifikáty môžu byť riešením pre investorov, ktorí chcú plne participovať na vývoji hodnoty podkladového aktíva a súčasne predpokladajú rast jeho hodnoty, stagnáciu jeho ceny alebo dokonca mierny pokles jeho hodnoty.

Bonusový certifikát predstavuje produkt s podmienenou garanciou a pevnou splatnosťou. Splatná hodnota bonusového certifikátu k jeho splatnosti je závislá od vývoja hodnoty podkladového aktíva počas životnosti bonusového certifikátu, ako aj konečnej hodnoty podkladového aktíva k jeho splatnosti. Počas životnosti bonusového certifikátu sa investor vzdáva niektorých práv súvisiacich s držbou podkladového aktíva, napríklad hlasovacích práv, úrokových výnosov či dividend vyplácaných podkladovým aktívom, keďže ich emitent využíva na financovanie výplatného profilu bonusového certifikátu.

Výplatný profil

Pozitívny scenár: V prípade, že hodnota podkladového aktíva nikdy v priebehu sledovaného obdobia (môže byť definované ako celé obdobie životnosti bonusového certifikátu, kratšie obdobie ku koncu splatnosti, napr. posledný mesiac alebo len konkrétne jedno pozorovanie – jeden fixing) nedosiahne úroveň bariéry, resp. hodnotu nižšiu, tak emitent vyplatí investorovi ku dňu splatnosti bonusového certifikátu po zohľadnení odberného pomeru sumu, ktorej výška závisí od záverečnej hodnoty podkladového aktíva k rozhodnému dňu, minimálne však sumu, ktorá je definovaná ako bonus.

Negatívny scenár: V prípade, že hodnota podkladového aktíva dosiahla v priebehu sledovaného obdobia aspoň raz úroveň bariéry, resp. hodnotu nižšiu, tak investor stráca nárok na výplatu v minimálnej výške definovanej ako bonus a emitent vyplatí investorovi po zohľadnení odberného pomeru sumu, ktorej výška závisí od záverečnej hodnoty podkladového aktíva.

Parametre produktu na príklade

Podkladové aktívum	akcia spoločnosti XYZ obchodovaná na burze XETRA v mene EUR
Mena, v ktorej sa obchoduje bonusový certifikát	EUR
Aktuálna trhovú hodnotu podkladového aktíva	100 EUR
Odberný pomer	1 : 1
Bariéra	60 EUR
Bonus	140 EUR
Bonusový výnos brutto	40 % celkovo 6,84 % p. a.
Vzdialenosť k bariére	40 %
Aktuálna trhovú hodnotu bonusového certifikátu	100 EUR
Dnešný dátum	1. 1. 2018
Deň splatnosti	5. 1. 2023
Druh výplaty	hotovosť
Rozhodný deň	1. 1. 2023
Posledný obchodný deň	20. 12. 2022
Sledované obdobie	od 1. 1. 2018 do 1. 1. 2023

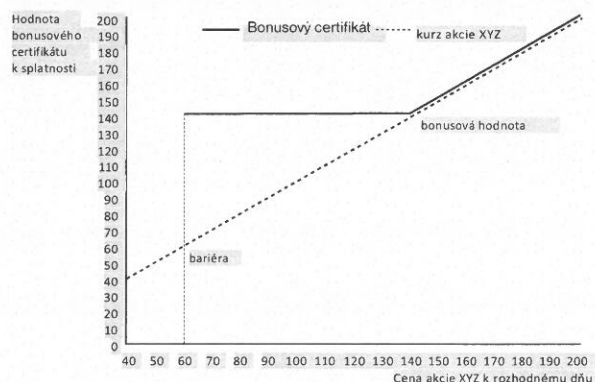
Na základe aktuálnej trhovej hodnoty podkladového aktíva a aktuálnej trhovej hodnoty bonusového certifikátu má uvedený bonusový certifikát nasledujúci výnosovo-rizikový profil. Pri uvedenej analýze neboli vzaté do úvahy náklady na obstaranie bonusového certifikátu ani ďalšie potenciálne náklady, ktoré môže znášať investor (napríklad náklady na evidenciu cenových papierov).

Výplatný profil

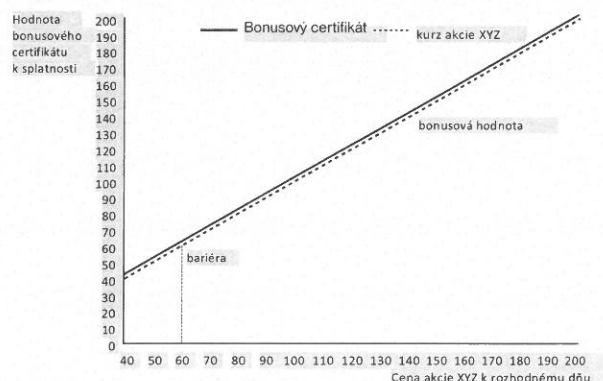
Hodnota podkladového aktíva k rozhodnému dňu	Výkonnosť podkladového aktíva vzhľadom na aktuálnu trhovú hodnotu podkladového aktíva	Splatná hodnota bonusového certifikátu vzhľadom na aktuálnu trhovú hodnotu bonusového certifikátu	
		Bariéra počas sledovaného obdobia neporušená (pozitívny scenár) brutto	Bariéra počas sledovaného obdobia porušená (negatívny scenár) brutto
30 EUR	-70 %	-	30 EUR
50 EUR	-50 %	-	50 EUR
100 EUR	0 %	140 EUR	100 EUR
120 EUR	20 %	140 EUR	120 EUR
180 EUR	80 %	180 EUR	180 EUR

Hodnota podkladového aktíva k rozhodnému dňu	Výkonnosť podkladového aktíva vzhľadom na aktuálnu trhovú hodnotu podkladového aktíva	Zisk/strata z investície vzhľadom na aktuálnu trhovú hodnotu bonusového certifikátu			
		Bariéra počas sledovaného obdobia neporušená (pozitívny scenár) brutto		Bariéra počas sledovaného obdobia porušená (negatívny scenár) brutto	
		celkový výnos	výnos p. a.	celkový výnos	výnos p. a.
30 EUR	-70 %	-	-	-70 %	-21,09%
50 EUR	-50 %	-	-	-50 %	-12,75%
100 EUR	0 %	40 %	6,84 %	0 %	0 %
120 EUR	20 %	40 %	6,84 %	20 %	3,65 %
180 EUR	80 %	80 %	12,26 %	80 %	12,26 %

Porovnanie hodnoty akcie spoločnosti XYZ a bonusového certifikátu k jeho splatnosti (bariéra neporušená)

Porovnanie hodnoty akcie spoločnosti XYZ a bonusového certifikátu k jeho splatnosti (bariéra porušená)

Riziká

Investor dosiahne stratu v prípade, ak sa aspoň raz v priebehu sledovaného obdobia obchodovalo podkladové aktívum na hodnote, resp. pod hodnotou bariéry a súčasne k rozhodnému dňu dosiahla záverečná hodnota podkladového aktíva nižšiu ako obstarávaciu hodnotu bonusového certifikátu. Investor dosiahne úplnú stratu investovaných prostriedkov v prípade, ak dosiahla záverečná hodnota podkladového aktíva k rozhodnému dňu hodnotu 0 EUR.

Investor nesie riziko, že počas životnosti certifikátu, predovšetkým vplyvom rôznych trhových faktorov, môže klesnúť jeho cena výrazne pod jeho obstarávaciu hodnotu. Emitent certifikátu môže v niektorých mimoriadnych prípadoch požiadať o predčasnú splatnosť. V takom prípade môže hodnota predčasne splateného certifikátu klesnúť výrazne pod jeho obstarávaciu hodnotu. Investor v tomto prípade čelí riziku, že emitent predčasne splatí certifikát v nevýhodnom čase a investor môže takto získanú splatnú hodnotu investovať za nevýhodných podmienok.

Vplyv nasledujúcich faktorov môže tak isto pôsobiť negatívne na hodnotu bonusového certifikátu, ktorého podkladovým aktívom je akcia, resp. akciový index, pričom súbežné pôsobenie uvedených faktorov sa môže vzájomne tak zosilniť, ako aj negovať:

- pokles trhovej hodnoty podkladového aktíva,
- všeobecný nárast úrokových sadzieb,
- rast očakávaní ohľadne výšky v budúcnosti vyplácaných dividend (pri podkladových aktívach s charakterom akcií, resp. akciových indexov),
- rast volatility, tzn. očakávaný nárast intenzity a zvýšenej frekvencie výskytu kolísania hodnoty podkladového aktíva,

(Protichodný vývoj uvedených faktorov môže, naopak, pôsobiť pozitívne na vývoj hodnoty bonusového certifikátu rovnako ako skracovanie času zostávajúceho do splatnosti bonusového certifikátu v prípade, ak neprišlo k porušeniu bariéry.)

- **riziko emitenta** je riziko zmeny hodnoty certifikátu z dôvodu zmeny trhového vnímania úverovej bonity emitenta alebo neplnenia záväzkov emitenta. Strata všetkých investovaných prostriedkov je tak možná. Certifikáty spravidla nepodliehajú žiadnej ochrane vkladov,
- **riziko trhu** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu celkového poklesu trhu s investičnými nástrojmi, ktoré tvoria podkladové aktívum investície,

- **komoditné riziko** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu zmeny ceny komodity, ktorá je podkladovým aktívom investície – v prípade, že podkladovým aktívom je komodita,
- **inflačné riziko** spôsobuje, že výška záväzku emitenta splatiť dlh v určitej mene má z dôvodu zvýšenej inflácie tejto meny nižšiu reálnu hodnotu ako v čase investície,
- **riziko likvidity** je riziko, že aktívum obsiahnuté v portfóliu nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **riziko sekundárneho trhu** – investor nemá žiadne záruky, že sekundárny trh bude za každých okolností likvidný. Aj keď emitent poskytuje na finančný nástroj sekundárny trh, môžu nastať situácie, v ktorých sekundárny trh nebude efektívne fungovať, resp. bude pozastavený. Pokiaľ finančné nástroje nie sú obchodované cez burzu cenných papierov, informácie o cene môžu byť ťažšie dostupné, čím môže byť ovplyvnená cena aj likvidita finančného nástroja,
- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície vyjadrenej v domácej mene v dôsledku zmeny výmenného kurzu domácej meny voči inej mene. Napriek tomu, že finančný nástroj môže byť denominovaný v EUR, cena podkladového aktíva investície môže byť obchodovaná aj v iných menách, a teda investícia je spojená s menovým rizikom.

Obchodovateľnosť

Certifikáty sú spravidla obchodované na regulovaných burzách (napr. Frankfurt alebo Stuttgart, ale dajú sa obchodovať aj mimoburzovo – tzv. OTC). Emitenti cenných papierov spravidla kótujú nákupné, ako aj predajné kurzy pre emisie certifikátov prijaté na regulované burzy, avšak k takémuto servisu nie sú emitenti právne viazaní, takže investor by mal byť pripravený certifikát držať až do jeho splatnosti.

Daňové aspekty

V súvislosti s vlastníctvom certifikátu nie sú spravidla ich majiteľovi vyplácané žiadne priebežné dividendové ani kupónové platby. Z toho dôvodu nebude Tatra banka, a. s., vyberať žiadnu zrážkovú daň pri zdroji. Kapitálové zisky vyplývajúce z kúpy, resp. z predaja certifikátu sú zdaňované v zmysle daňových predpisov platných v SR. Daňový režim závisí od individuálnej situácie klienta a v budúcnosti sa môže zmeniť.

Špecifické druhy bonusových certifikátov

Bonusový certifikát s CAP

V prípade, že ide o tzv. bonusový certifikát s CAP, tak maximálna splatná suma výplaty je obmedzená na určitú sumu. V tomto prípade investor neparticipuje neobmedzene na vývoji hodnoty podkladového aktíva, ale len do určitej, vopred definovanej úrovne. Spravidla platí, že pri rovnakej úrovni bariéry, ako aj pri ostatných parametroch, akými sú splatnosť a rovnaké podkladové aktívum, je možné pri variante s CAP získať vyšší bonusový výnos ako pri klasickom bonusovom certifikáte bez CAP. V prípade, že sa hodnota podkladového aktíva vyvíja veľmi pozitívne, tzn. jeho hodnota dosiahne v priebehu životnosti bonusového certifikátu vyššiu hodnotu, ako je hodnota CAP, investor môže prostredníctvom bonusového certifikátu dosiahnuť nižšie zhodnotenie ako pri priamej investícii do podkladového aktíva, resp. ako pri bonusovom certifikáte bez CAP.

Reverse bonusový certifikát

Reverse bonusové certifikáty umožňujú investorovi profitovať predovšetkým z poklesu hodnoty podkladového aktíva. Na rozdiel od klasických bonusových certifikátov leží bonus a CAP pod a bariéra zase nad aktuálnou trhovou hodnotou podkladového aktíva. V prípade poklesu hodnoty podkladového aktíva tak na rozdiel od klasického bonusového certifikátu hodnota reverse bonusového certifikátu spravidla rastie a naopak. Reverse bonusové certifikáty majú definovaný aj tzv. reverse level (ekvivalent nulovej hodnoty podkladového aktíva pri klasických bonusových certifikátoch), tzn. úroveň hodnoty podkladového aktíva, ktorá ak je dosiahnutá, resp. je vyššia ako reverse level v rozhodný deň, reverse bonusový certifikát sa stáva bezcenným. V priebehu životnosti pôsobia (pri izolovanom pozorovaní) nárast hodnoty podkladového aktíva, pokles úrokových sadzieb, pokles očakávaní ohľadne výšky v budúcnosti vyplácaných dividend (pri podkladových aktívach s charakterom akcii, resp. akciových indexov), ako aj rast volatility (tzn. očakávaný nárast intenzity a zvýšenej frekvencie výskytu kolísania hodnoty podkladového aktíva) negatívne na vývoj trhovej hodnoty reverse bonusového certifikátu a naopak. (Protichodný vývoj uvedených faktorov môže, naopak, pôsobiť pozitívne na vývoj hodnoty reverse bonusového certifikátu rovnako ako skracovanie času zostávajúceho do splatnosti bonusového certifikátu v prípade, ak neprišlo k porušeniu bariéry.)

Multibonusový certifikát

Pri multibonusovom certifikáte tvorí podkladové akti-

vum viacero investičných nástrojov súčasne (napríklad kôš akcií, indexov, menových párov atď.). Riziko dosiahnutia bariéry je pri multibonusových certifikátoch spravidla vyššie ako pri bežných bonusových certifikátoch s jedným podkladovým aktívom (a teda aj potenciálny výnos je vyšší), keďže za porušenie bariéry sa považuje dosiahnutie bariéry už jedným investičným nástrojom z koša napriek tomu, že ostatné investičné nástroje v rámci koša môžu dosahovať pozitívny vývoj. Pri splatnosti sa výplata v prípade negatívneho trhového vývoja potom spravidla odvíja od vývoja hodnoty investičného nástroja z koša s tou najhoršou výkonnosťou (worst of).

Diskontné certifikáty

Opis produktu

Diskontné certifikáty predstavujú investičný nástroj s pevnou splatnosťou, pri ktorom investor participuje obmedzene na vývoji podkladového aktíva. Podkladové aktívum tvorí spravidla akcia alebo akciový index, ktoré investor obstaral prostredníctvom diskontného certifikátu s diskontom – teda za nižšiu cenu, ako sa obchoduje na burze. Na druhej strane sa investor vzdáva neobmedzenej participácie na vývoji hodnoty podkladového aktíva, ako aj priebežných výnosov (napr. dividend), ktoré podkladové aktívum v priebehu životnosti certifikátu vypláca ich majiteľom a ktoré emitent využíva na financovanie výplatného profilu. Diskontné certifikáty tak môžu byť riešením pre investorov, ktorí predpokladajú mierny rast hodnoty podkladového aktíva, stagnáciu jeho ceny alebo dokonca mierny pokles jeho hodnoty.

Splatná hodnota diskontného certifikátu k jeho splatnosti je závislá od vývoja hodnoty podkladového aktíva počas životnosti diskontného certifikátu, ako aj konečnej hodnoty podkladového aktíva k jeho splatnosti.

Výplatný profil

Pozitívny scenár: V prípade, že hodnota podkladového aktíva dosiahne k rozhodnému dňu úroveň CAP, resp. hodnotu vyššiu, tak emitent vyplatí investorovi ku dňu splatnosti diskontného certifikátu po zohľadnení odberného pomeru sumu, ktorej výška zodpovedá práve hodnote CAP.

Negatívny scenár: V prípade, že hodnota podkladového aktíva dosiahne k rozhodnému dňu nižšiu hodnotu ako CAP, tak emitent vyplatí investorovi ku dňu splatnosti diskontného certifikátu po zohľadnení odberného pomeru sumu, ktorej výška zodpovedá hodnote podkladového aktíva dosiahnutej v rozhodný

deň, resp. v závislosti od emisných podmienok konkrétneho diskontného certifikátu dodá investorovi po zohľadnení odberného pomeru namiesto peňažného vyrovnania fyzicky podkladové aktívum (spravidla v prípade, ak je podkladovým aktívum akcia).

Parametre produktu na príklade

Podkladové aktívum	akcia spoločnosti XYZ obchodovaná na burze XETRA v mene EUR
Mena, v ktorej sa obchoduje diskontný certifikát	EUR
Aktuálna tržobná hodnota podkladového aktíva	100 EUR
Odberný pomer	1 : 1
CAP	110 EUR
Aktuálna tržobná hodnota diskontného certifikátu	90 EUR
Dnešný dátum	1. 1. 2018
Deň splatnosti	5. 1. 2020
Druh výplaty	hotovosť alebo fyzická dodávka
Rozhodný deň	1. 1. 2020
Posledný obchodný deň	20. 12. 2019

Na základe aktuálnej trhovej hodnoty podkladového aktíva a aktuálnej trhovej hodnoty diskontného certifikátu má uvedený diskontný certifikát nasledujúci výnosovo-rizikový profil. Pri uvedenej analýze neboli vzaté do úvahy náklady na obstaranie diskontného certifikátu ani ďalšie potenciálne náklady, ktoré môže znášať investor (napríklad náklady na evidenciu cenných papierov).

Diskont	10 % (o koľko % je možné obstaráť diskontný certifikát lacnejšie ako podkladové aktívum)
Maximálny výnos	22,22 %
Maximálny výnos p. a.	10,34 %
Výnos pri stagnácii	11,11 % (v prípade, že by sa do splatnosti hodnota podkladového aktíva nezmenila)
Výnos pri stagnácii p. a.	5,30 %
Bod outperformance	122,22 EUR (hodnota podkladového aktíva, pri prekročení ktorého by priama investícia bola výhodnejšia ako investícia do uvedeného diskontného certifikátu)
Vzdialenosť od CAP	10 % (percentuálna hodnota, o koľko leží aktuálna hodnota podkladového aktíva pod CAP)

Možné scenáre k splatnosti diskontného certifikátu:

1. Scenár, keď investor dosiahne maximálny výnos

V prípade, že v rozhodný deň 1. 1. 2020 bude hodnota akcie spoločnosti XYZ obchodovaná na resp. nad hodnotou 110 EUR, tak emitent vyplatí investorovi sumu vo výške 110 EUR. V tomto prípade dosiahne investor výnos vo výške 22,22 %. V prípade, že sa k rozhodnému dňu bude akcia spoločnosti XYZ obchodovať vo výške viac ako 122,22 EUR (bod outperformance), tak priamou investíciou by investor mohol dosiahnuť vyššie zhodnotenie ako prostredníctvom diskontného certifikátu.

2. Scenár, keď investor dosiahne nižší, resp. žiaden výnos

V prípade, že v rozhodný deň 1. 1. 2020 bude hodnota akcie spoločnosti XYZ obchodovaná pod hodnotou 110 EUR, tak emitent dodá investorovi fyzicky akcie spoločnosti XYZ. Investor tak stále môže dosiahnuť výnos v prípade, že ich tržobná hodnota dosiahne viac ako 90 EUR.

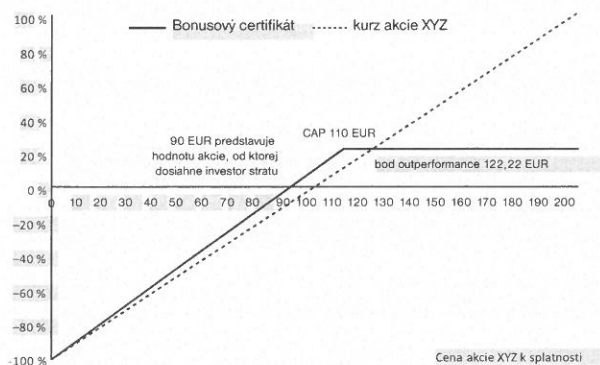
3. Scenár, keď investor dosiahne stratu

V prípade, že v rozhodný deň 1. 1. 2020 bude hodnota akcie spoločnosti XYZ obchodovaná pod hodnotou 90 EUR, tak investor dosiahne stratu. V prípade, že v rozhodný deň 1. 1. 2020 bude hodnota akcií spoločnosti XYZ nulová, tak investor dosiahne stratu všetkých investovaných prostriedkov.

Výplatný profil

Hodnota akcie spoločnosti XYZ k rozhodnému dňu	Druh výplaty	Výnos akcie spoločnosti XYZ vzhľadom na jej aktuálnu tržobnú hodnotu - brutto		Výnos diskontného certifikátu vzhľadom na jeho aktuálnu tržobnú hodnotu - brutto	
		celkový výnos	výnos p. a.	celkový výnos	výnos p. a.
30 EUR	fyzická dodávka	-70 %	-44,60 %	-66,67 %	-41,66 %
75 EUR	fyzická dodávka	-25 %	-13,16 %	-16,67 %	-8,55 %
90 EUR	fyzická dodávka	-10 %	-5,04 %	0 %	0 %
105 EUR	fyzická dodávka	5 %	2,42 %	16,67 %	7,85 %
150 EUR	v hotovosti	50 %	22 %	22,22 %	10,34 %

Porovnanie výnosu priamej investície do akcie spoločnosti XYZ a výnosu diskontného certifikátu k jeho splatnosti

Riziká

Investor dosiahne stratu v prípade, ak vysporiadanie prebehne formou fyzickej dodávky podkladového aktíva a súčasne v čase fyzickej dodávky dosiahla hodnota podkladového aktíva nižšiu ako obstarávaciu hodnotu diskontného certifikátu. Investor dosiahne úplnú stratu investovaných prostriedkov v prípade, ak v čase fyzickej dodávky dosiahla hodnota podkladového aktíva hodnotu 0 EUR.

Investor nesie riziko, že počas životnosti certifikátu, predovšetkým vplyvom rôznych trhových faktorov, môže klesnúť jeho cena výrazne pod jeho obstarávaciu hodnotu. Emitent certifikátu môže v niektorých mimoriadnych prípadoch požiadať o predčasnú splatnosť. V takom prípade môže hodnota predčasne splateného certifikátu klesnúť výrazne pod jeho obstarávaciu hodnotu. Investor v tomto prípade čelí riziku, že emitent predčasne splatí certifikát v nevýhodnom čase a investor môže takto získanú splatnú hodnotu investovať za nevýhodných podmienok.

Vplyv nasledujúcich faktorov môže tak isto pôsobiť negatívne na hodnotu diskontného certifikátu, ktorého podkladovým aktívom je akcia, resp. akciový index, pričom súbežné pôsobenie uvedených faktorov sa môže vzájomne tak zosilniť, ako aj negovať:

- pokles trhovej hodnoty podkladového aktíva,
- všeobecný nárast úrokových sadzieb,
- rast očakávaní ohľadne výšky v budúcnosti vyplácaných dividend (pri podkladových aktívach s charakterom akcií, resp. akciových indexov),
- rast volatility, tzn. očakávaný nárast intenzity a zvýšenej frekvencie výskytu kolísania hodnoty podkladového aktíva,

(Protichodný vývoj uvedených faktorov môže, naopak, pôsobiť pozitívne na vývoj hodnoty diskontného certifikátu rovnako ako skracovanie času zostávajúceho do splatnosti diskontného certifikátu.)

- **riziko emitenta** je riziko zmeny hodnoty certifikátu z dôvodu zmeny trhového vnímania úverovej bonity emitenta alebo neplnenia záväzkov emitenta. Strata všetkých investovaných prostriedkov je tak možná. Certifikáty spravidla nepodliehajú žiadnej ochrane vkladov,
- **riziko trhu** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu celkového poklesu trhu s investičnými nástrojmi, ktoré tvoria podkladové aktívum investície,
- **inflačné riziko** spôsobuje, že výška záväzku emitenta splatiť dlh v určitej mene má z dôvodu zvýšenej inflácie tejto meny nižšiu reálnu hodnotu ako v čase investície,
- **komoditné riziko** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu zmeny ceny komodity, ktorá je podkladovým aktívom investície – v prípade, že podkladovým aktívom je komodita,
- **riziko likvidity** je riziko, že aktívum obsiahnuté v portfóliu nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **riziko sekundárneho trhu** – investor nemá žiadne záruky, že sekundárny trh bude za každých okolností likvidný. Aj keď emitent poskytuje na finančný nástroj sekundárny trh, môžu nastať situácie, v ktorých sekundárny trh nebude efektívne fungovať, resp. bude pozastavený. Pokiaľ finančné nástroje nie sú obchodované cez burzu cenných papierov, informácie o cene môžu byť ťažšie dostupné, čím môže byť ovplyvnená cena aj likvidita finančného nástroja,
- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície vyjadrenej v domácej mene v dôsledku zmeny výmenného kurzu domácej meny voči inej mene. Napriek tomu, že finančný nástroj môže byť denominovaný v EUR, cena podkladového aktíva investície môže byť obchodovaná aj v iných menách, a teda investícia je spojená s menovým rizikom.

Obchodovateľnosť

Certifikáty sú spravidla obchodované na regulovaných burzách (napr. Frankfurt alebo Stuttgart, ale dajú sa obchodovať aj mimoburzovo – tzv. OTC). Emitenti cenných papierov spravidla kótujú nákupné, ako aj

predajné kurzy pre emisie certifikátov prijaté na regulované burzy, avšak k takémuto servisu nie sú emitenti právne viazaní, takže investor by mal byť pripravený certifikát držať až do jeho splatnosti.

Daňové aspekty

V súvislosti s vlastníctvom certifikátu nie sú spravidla ich majiteľovi vyplácané žiadne priebežné dividendové ani kupónové platby. Z toho dôvodu nebude Tatra banka, a. s., vyberať žiadnu zrážkovú daň pri zdroji. Kapitálové zisky vyplývajúce z kúpy, resp. predaja certifikátu sú zdaňované v zmysle daňových predpisov platných v SR. Daňový režim závisí od individuálnej situácie klienta a v budúcnosti sa môže zmeniť.

Špecifické druhy diskontných certifikátov

Diskontný certifikát s bariérou

Oproti klasickému diskontnému certifikátu je pri tomto druhu diskontných certifikátov zakomponovaná navyše bariéra, ktorá leží pri jeho emisii pod aktuálnou trhovou hodnotou podkladového aktíva. Cena diskontného certifikátu s bariérou je rovnako ako pri klasickom diskontnom certifikáte nižšia ako hodnota podkladového aktíva. V prípade, že v rámci rozhodného obdobia nedosiahne hodnota podkladového aktíva hodnotu bariéry, resp. hodnotu nižšiu, tak emitent vyplatí automaticky k jeho splatnosti maximálnu možnú výplatu zodpovedajúcu hodnote CAP (aj v prípade, že hodnota podkladového aktíva dosiahla nižšiu hodnotu ako CAP). V opačnom prípade vyplatí emitent výplatu vo výške hodnoty podkladového aktíva, resp. dodá fyzicky priamo podkladové aktívum. Funkcionalita diskontného certifikátu s bariérou zvyšuje spravidla šancu získať maximálnu výplatu, na druhej strane však za to investor obetuje časť diskontu (cena diskontného certifikátu s bariérou je spravidla vyššia ako klasického diskontného certifikátu).

Multidiskontný certifikát

Pri multidiskontnom certifikáte tvorí podkladové aktívum viacero investičných nástrojov súčasne (napríklad kôš akcií, indexov atď.). Emitent vyplatí maximálny výnos v prípade, že všetky investičné nástroje tvoriace podkladové aktívum dosiahnu k rozhodnému dňu hodnotu CAP, resp. hodnotu vyššiu. V opačnom prípade, ak aspoň jeden investičný nástroj tvoriaci podkladové aktívum dosiahne k rozhodnému dňu hodnotu nižšiu ako CAP, tak emitent vyplatí vopred do-

hodnutú sumu odvíjajúcu sa od vývoja hodnoty investičných nástrojov tvoriacich podkladové aktívum, resp. fyzicky dodá vo vopred dohodnutom odbornom pomere zodpovedajúci počet investičných nástrojov tvoriacich podkladové aktívum. Funkcionalita multidiskontného certifikátu znižuje spravidla šancu získať maximálnu výplatu, na druhej strane však za to investor získa vyšší diskont (cena multidiskontného certifikátu je spravidla nižšia ako klasického diskontného certifikátu).

Turbo certifikáty

Opis produktu

Turbo certifikáty predstavujú špekulatívny investičný nástroj, pri ktorom investor participuje na vývoji hodnoty podkladového aktíva, a to pri nižšej vstupnej investícii ako pri jeho samotnej kúpe. Turbo certifikát vo svojej konštrukcii predstavuje kombináciu investície investora s úverovou časťou poskytnutou emitentom. Vďaka nižšej vstupnej investícii a emitentom poskytnutému úveru sa dosiahne pákový efekt, pri ktorom môže investor získať nadpriemerne vysoké výnosy, ale aj nadpriemerne vysokú stratu. Turbo certifikáty tak môžu byť riešením pre investorov, ktorí majú jasnú predstavu o budúcom vývoji podkladového aktíva – predpokladajú rast jeho hodnoty (turbo long), resp. pokles jeho hodnoty (turbo short) a súčasne nepredpokladajú, že hodnota podkladového aktíva dosiahne v priebehu životnosti turbo certifikátu hodnotu bariéry alebo hodnotu nižšiu (turbo long), resp. nedosiahne hodnotu bariéry alebo hodnotu vyššiu (turbo short). Emitent má spravidla právo vyhlásiť predčasnú splatnosť turbo certifikátu.

Výplatný profil

V prípade, že hodnota podkladového aktíva nedosiahla hodnotu bariéry alebo hodnotu nižšiu (turbo long), resp. hodnotu vyššiu (turbo short), tak pri splatnosti vyplatí emitent investorovi sumu vo výške rozdielu hodnoty podkladového aktíva a hodnoty strike (turbo long), resp. sumu vo výške rozdielu medzi hodnotou strike a hodnotou podkladového aktíva (turbo short).

Negatívny scenár: Investor nesie riziko, že v prípade dosiahnutia bariéry alebo hodnoty nižšej (turbo long), resp. hodnoty vyššej (turbo short) (ďalej len „udalosť“) emitent stiahne turbo certifikát z obchodovania a in-

vestorovi vyplatí jeho zostatkovú hodnotu, ktorej výška závisí spravidla od rozdielu medzi hodnotou podkladového aktíva a hodnotou strike v čase udalosti (turbo long), resp. od rozdielu medzi hodnotou strike a hodnotou podkladového aktíva v čase udalosti (turbo short). Predovšetkým v období vysokej volatility na trhu s podkladovým aktívom je možné, že rozdiel medzi hodnotou podkladového aktíva a hodnotou strike bude v čase udalosti záporný (turbo long), resp. že rozdiel medzi hodnotou strike a hodnotou podkladového aktíva bude v čase udalosti záporný (turbo short). V tom prípade sa turbo certifikát stane bezcenným, resp. emitent vyplatí investorovi len technickú zostatkovú hodnotu. To platí aj v prípade niektorých druhov turbo certifikátov, pri ktorých je hodnota strike rovná hodnote bariéry.

Druhy turbo certifikátov

Pri turbo long certifikáte sú pri jeho emisii hodnoty bariéry a strike umiestené pod aktuálnu trhovú hodnotu podkladového aktíva (pri turbo short, naopak, nad). Teoretická hodnota turbo long certifikátu sa stanoví ako rozdiel medzi hodnotou podkladového aktíva a hodnotou strike (pri turbo short naopak), a to po zohľadnení odberného pomeru. V prípade, že hodnota podkladového aktíva vzrastie (pri turbo short certifikáte ak klesne), tak sa zvýši rozdiel medzi trhovou hodnotou a hodnotou strike (pri turbo short certifikáte sa zvýši rozdiel medzi hodnotou strike a trhovou hodnotou) a cena turbo certifikátu vzrastie. V prípade, že hodnota podkladového aktíva klesne (pri turbo short certifikáte ak vzrastie), tak sa zníži rozdiel medzi trhovou hodnotou a hodnotou strike (pri turbo short certifikáte sa zníži rozdiel medzi hodnotou strike a trhovou hodnotou) a cena turbo certifikátu klesne.

Klasické turbo certifikáty (long, short)

Ide o druh turbo certifikátov, ktoré majú definovanú pevnú splatnosť. Hodnota podkladového aktíva sa nepretržite porovnáva s hodnotou bariéry. Počas životnosti turbo certifikátu sa hodnoty bariéry a strike neupravujú. Reálna trhovú cenu turbo long certifikátu bude spravidla vyššia ako jeho teoretická cena. Dôvodom je, že v cene turbo long certifikátu s pevnou splatnosťou sú už zohľadnené všetky úrokové náklady plynúce z emitentom poskytnutého úveru do jeho splatnosti vrátane marže emitenta, ako aj ďalšie náklady (riziková prirážka) súvisiace napríklad s rizikom likvidity podkladového aktíva, menovým zabezpeče-

ním alebo gap rizikom. Pri turbo short certifikátoch môže byť jeho teoretická hodnota vyššia, ale aj nižšia ako trhovú cenu turbo short certifikátu, keďže predajom podkladového aktíva emitent získa úrokový výnos, ktorý zakomponuje do ceny turbo certifikátu. Očakávané dividendy pri akciách môžu rovnako spôsobiť odchýlku trhovej od teoretickej ceny turbo certifikátu, keďže ich očakávanú výšku emitent zakomponoval do ceny turbo certifikátu.

Unlimited turbo certifikáty (long, short)

Hodnota podkladového aktíva sa nepretržite porovnáva s hodnotou bariéry. Ide o druh turbo certifikátov, ktoré nemajú definovanú pevnú splatnosť. Vzhľadom na chýbajúcu splatnosť emitent priebežne upravuje hodnotu bariéry, ako aj hodnotu strike o úrokové náklady úverovej časti konštrukcie, ako aj o rizikovú prirážku (pri turbo long certifikátoch sa ich hodnota vždy zvyšuje, pričom pri turbo short certifikátoch sa môžu aj znižovať v prípade, že úrokové náklady prevyšujú rizikovú prirážku), čo má spravidla negatívny vplyv na trhovú hodnotu turbo certifikátu (v extrémnych prípadoch môžu tieto úpravy viesť k narušeniu bariéry), keďže sa hodnota strike približuje k hodnote podkladového aktíva (pri iných nezmenených podmienkach). Úprava strike sa realizuje spravidla denne a bariéry mesačne. Úprava bariéry a strike sa realizuje aj v prípade, ak je podkladovým aktívom napríklad akcia, ktorá vyplatila dividendu. V tom prípade výšku dividendy, ktorú emitent fyzicky inkasuje, zohľadní znížením hodnoty strike a hodnoty bariéry.

Unlimited turbo certifikáty (long, short) s upozorovaním bariéry 1-krát denne

Funkcionalitou ide o podobné riešenie, akým sú unlimited turbo certifikáty, avšak na rozdiel od nich sa dosiahnutie bariéry neporovnáva nepretržite s hodnotou podkladového aktíva, ale len k záveru obchodného dňa. V prípade vyšších výkyvov na trhu však môže prísť k vyradeniu cenného papiera z obchodovania aj počas dňa, a to v prípade, ak hodnota podkladového aktíva dosiahne hodnotu strike alebo nižšiu (turbo long), resp. vyššiu (turbo short). Vzhľadom na vyššiu ochranu investora (nižšie riziko, že bude dosiahnutá bariéra) nesie emitent vyššie riziko, čo sa prejaví vo vyššej rizikovej prirážke, o ktorú emitent priebežne upravuje strike a bariéru.

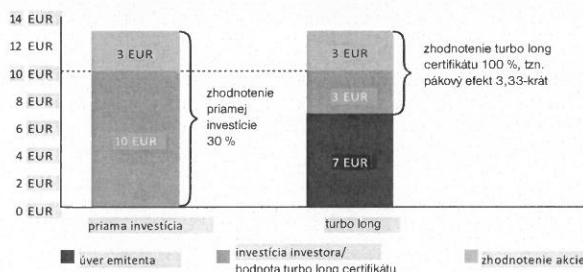
Parametre produktu na príklade

Druh	Unlimited turbo long certifikát
Podkladové aktívum	akcia spoločnosti XYZ
Aktuálna trhovú cena akcie XYZ	10 EUR
Strike	7 EUR
Bariéra	7,10 EUR
Aktuálna trhovú cena turbo certifikátu	3 EUR
Úrokové náklady + riziková prirážka	2 % p. a.
Odberný pomer	1 : 1

Pozitívny scenár:

Pákový efekt turbo long certifikátu v prípade rastu ceny akcie XYZ*

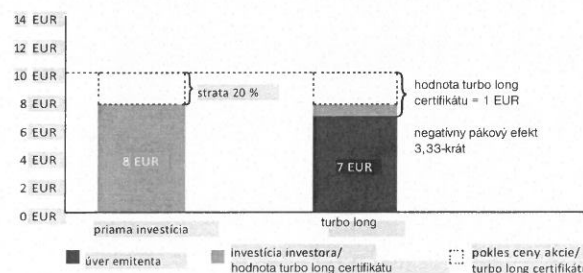
Cena akcie spoločnosti XYZ vzrastie z 10 EUR na 13 EUR, tzn. o 30 %. Teoretická cena turbo long certifikátu vzrastie z hodnoty 3 EUR na 6 EUR, tzn. o 100 %.

Negatívny scenár:

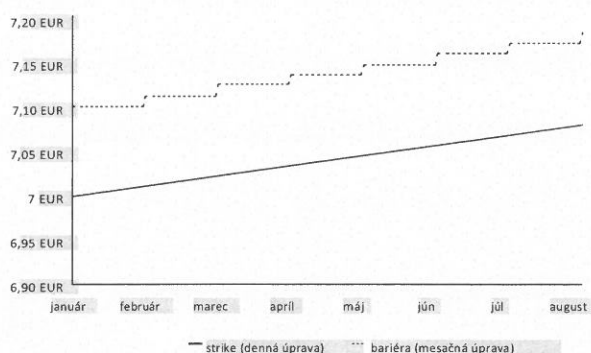
Pákový efekt turbo long certifikátu v prípade poklesu ceny akcie XYZ*

Cena akcie spoločnosti XYZ klesne z 10 EUR na 8 EUR, tzn. o 20 %. Teoretická cena turbo long certifikátu klesne z hodnoty 3 EUR na 1 EUR, tzn. o 66,66 %. V prípade, že cena podkladového aktíva dosiahne hodnotu 7,10 EUR, tak turbo long certifikát vyradí emitent z obchodovania a investorovi vyplati zostatkovú hodnotu v závislosti od uzatvorenia svojich zabezpečovacích obchodov.

*bez vplyvu nákladov úverovej časti konštrukcie a rizikovej prirážky

Investor by však mal zohľadniť aj vplyv nákladov ply-núcich z tejto konštrukcie, keďže sa priamo premie-tajú do ceny turbo long certifikátu a znižujú participáciu klienta na vývoji hodnoty podkladového aktíva. V nasledujúcom grafe je zobrazený mecha-nizmus, ktorým sa prenášajú úrokové náklady a riziková prirážka do parametrov turbo long certifikátu – denne úpravou hodnoty strike a mesačne úpravou bariéry.

Riziká

Investor nesie riziko, že počas životnosti certifikátu, predovšetkým vplyvom rôznych trhových faktorov, môže klesnúť jeho cena výrazne pod jeho obstaráva-ciu hodnotu. Emitent certifikátu môže v niektorých mi-moriadnych prípadoch požiadať o predčasnú splatnosť. V takom prípade môže hodnota predčasne splateného certifikátu klesnúť výrazne pod jeho ob-starávaciu hodnotu. Investor v tom prípade čelí riziku, že emitent predčasne splatí certifikát v nevýhodnom čase a investor môže takto získanú splatnú hodnotu investovať za nevýhodných podmienok.

- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty inves-tície v dôsledku zmeny úrokových sadzieb,
- **riziko emitenta** je riziko zmeny hodnoty certifi-kátu z dôvodu zmeny trhového vnímania úverovej bonity emitenta alebo neplnenia záväzkov emi-tenta. Strata všetkých investovaných prostried-kov je tak možná,
- **riziko trhu** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu celkového poklesu trhu s investičnými nástrojmi, ktoré tvoria podkladové aktívum inves-tície,
- **inflačné riziko** spôsobuje, že výška záväzku emitenta splatiť dlh v určitej mene má z dôvodu zvýšenej inflácie tejto meny nižšiu reálnu hod-notu ako v čase investície,
- **riziko likvidity** je riziko, že aktívum obsiahnuté v portfóliu nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,
- **riziko sekundárneho trhu** – investor nemá žiadne záruky, že sekundárny trh bude za kaž-

dých okolností likvidný. Aj keď emitent poskytuje na finančný nástroj sekundárny trh, môžu nastať situácie, v ktorých sekundárny trh nebude efektívne fungovať, resp. bude pozastavený. Pokiaľ finančné nástroje nie sú obchodované cez burzu cenných papierov, informácie o cene môžu byť ťažšie dostupné, čím môže byť ovplyvnená cena aj likvidita finančného nástroja,

- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície vyjadrenej v domácej mene v dôsledku zmeny výmenného kurzu domácej meny voči inej mene. Napriek tomu, že finančný nástroj môže byť denominovaný v EUR, cena podkladového aktiva investície môže byť obchodovaná aj v iných menách, a teda investícia je spojená s menovým rizikom,
- **riziko volatility** je riziko poklesu hodnoty investície na základe zmeny volatility podkladového aktiva,
- **akciové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu poklesu ceny akcie, ktorá je podkladovým aktívom investície – v prípade, že podkladovým aktívom je akcia,
- **komoditné riziko** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu zmeny ceny komodity, ktorá je podkladovým aktívom investície – v prípade, že podkladovým aktívom je komodita.

Obchodovateľnosť

Certifikáty sú spravidla obchodované na regulovaných burzách (napr. Frankfurt alebo Stuttgart, ale dajú sa obchodovať aj mimoburzovo – tzv. OTC). Emitenti cenných papierov spravidla kótujú nákupné, ako aj predajné kurzy pre emisie certifikátov prijaté na regulované burzy, avšak k takémuto servisu nie sú emitenti právne viazaní, takže investor by mal byť pripravený certifikát držať až do jeho splatnosti.

Daňové aspekty

V súvislosti s vlastníctvom certifikátu nie sú spravidla ich majiteľovi vyplácané žiadne priebežné dividendové ani kupónové platby. Z toho dôvodu nebude Tatra banka, a. s., vyberať žiadnu zrážkovú daň pri zdroji. Kapitálové zisky vyplývajúce z kúpy, resp. predaja certifikátu sú zdaňované v zmysle daňových predpisov platných v SR. Daňový režim závisí od individuálnej situácie klienta a v budúcnosti sa môže zmeniť.

Expresné certifikáty

Opis produktu

Expresné certifikáty majú stanovenú konečnú dobu splatnosti, avšak ich výhoda spočíva hlavne v možnosti dosiahnuť ich predčasné splatenie oveľa skôr. Cena Strike, ktorá musí byť dosiahnutá alebo prekročená na to, aby sa stal expresný certifikát predčasne splatným, je pre dané podkladové aktívum (napríklad akcia, akciový kôš alebo index) stanovená už v čase jeho vydania. Cena Strike sa pri jednotlivých pozorovaniach môže zvyšovať alebo znižovať, čo ovplyvňuje celkový výnosový potenciál expresného certifikátu. Ak je cena podkladového aktiva v jeden z vopred stanovených dní pozorovania (väčšinou ide o polročné alebo ročné intervaly) vyššia alebo rovná ako cena Strike, expresný certifikát sa stáva okamžite splatným a investorovi je vyplatená menovitá hodnota certifikátu, spolu s bonusom, ktorý je určený podľa vopred definovanej výplatnej schémy.

Ak nedôjde k predčasnej splatnosti expresného certifikátu, nemusí to hneď znamenať stratu pre investora. Väčšina expresných certifikátov má totiž v sebe zakomponovanú dodatočnú ochranu istiny, ktorej cieľom je poskytnúť ochranu proti mierne klesajúcim cenám podkladového aktiva. Pokiaľ cena podkladového aktiva počas trvania investície nikdy nedosiahne alebo klesne pod vopred definovanú bariéru (resp. v prípade európskeho typu bariéry ak pri splatnosti nedosiahne úroveň bariéry alebo hodnotu nižšiu), cenný papier je splatený vo výške rovnajúcej sa menovitej hodnote certifikátu, a to aj napriek celkovému negatívemu vývoju podkladového aktiva.

Pri narušení bariéry je pri splatnosti expresného certifikátu investor plne vystavený riziku straty, ktorej celková výška závisí od výšky pomerného poklesu ceny podkladového aktiva v porovnaní s jej úvodnou hodnotou ako aj v závislosti od obstarávacej hodnoty cenného papiera.

Výplatný profil

Produkt je navrhnutý tak, aby poskytoval výnos vo forme platby pri svojej splatnosti. Načasovanie výplaty a jej samotná výška bude závisieť od vývoja podkladového aktiva v porovnaní s hodnotou Strike. Produkt má fixné trvanie a bude ukončený buď v posledný deň splatnosti, pokiaľ predtým nenastala jeho predčasná splatnosť.

Pozitívny scenár:

V prípade, že sa hodnota podkladového aktíva nachádza v rozhodný deň na alebo nad úrovňou hodnoty Strike, tak emitent vyplatí investorovi ku dňu splatnosti expresného certifikátu po zohľadnení odberného pomeru sumu menovitej hodnoty certifikátu a hodnotu bonusu ktorá závisí od toho, kedy k splatnosti expresného certifikátu došlo.

Neutrálny scenár:

V prípade, že sa hodnota podkladového aktíva nachádza v posledný rozhodný deň pozorovania pod úrovňou hodnoty Strike avšak nad úrovňou bariéry, pričom v príslušnom sledovanom období (ktoré môže byť definované ako celé obdobie životnosti expresného certifikátu, resp. ako kratšie obdobie ku koncu splatnosti, napr. posledný mesiac alebo len jedno konkrétne pozorovanie – jeden fixing) nedošlo k narušeniu bariéry, tak emitent vyplatí investorovi ku dňu splatnosti expresného certifikátu po zohľadnení odberného pomeru sumu menovitej hodnoty certifikátu.

Negatívny scenár:

V prípade, že sa hodnota podkladového aktíva nachádza v posledný rozhodný deň pozorovania pod úrovňou hodnoty Strike a zároveň v príslušnom sledovanom období došlo k narušeniu bariéry, tak emitent vyplatí investorovi ku dňu splatnosti expresného certifikátu po zohľadnení odberného pomeru sumu, ktorej celková výška závisí od výšky pomerového poklesu záverečnej ceny podkladového aktíva v porovnaní s jej úvodnou hodnotou.

Riziká

- **úrokové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície v dôsledku zmeny úrokových sadzieb,
- **riziko emitenta** je riziko zmeny hodnoty certifikátu z dôvodu zmeny trhového vnímania úverovej bonity emitenta alebo neplnenia záväzkov emitenta. Strata všetkých investovaných prostriedkov je tak možná,
- **riziko trhu** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu celkového poklesu trhu s investičnými nástrojmi, ktoré tvoria podkladové aktívum investície,
- **inflačné riziko** spôsobuje, že výška záväzku emitenta splatíť dlh v určitej mene má z dôvodu zvýšenej inflácie tejto meny nižšiu reálnu hodnotu ako v čase investície,
- **riziko likvidity** je riziko, že aktívum obsiahnuté v portfóliu nebude možné na trhu speňažiť včas alebo za primeranú cenu,

- **riziko sekundárneho trhu** – investor nemá žiadne záruky, že sekundárny trh bude za každých okolností likvidný. Aj keď emitent poskytuje na finančný nástroj sekundárny trh, môžu nastať situácie, v ktorých sekundárny trh nebude efektívne fungovať, resp. bude pozastavený. Pokiaľ finančné nástroje nie sú obchodované cez burzu cenných papierov, informácie o cene môžu byť ťažšie dostupné, čím môže byť ovplyvnená cena aj likvidita finančného nástroja,
- **menové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície vyjadrenej v domácej mene v dôsledku zmeny výmenného kurzu domácej meny voči inej mene. Napriek tomu, že finančný nástroj môže byť denominovaný v EUR, cena podkladového aktíva investície môže byť obchodovaná aj v iných menách, a teda investícia je spojená s menovým rizikom,
- **riziko volatility** je riziko poklesu hodnoty investície na základe zmeny volatility podkladového aktíva,
- **akciové riziko** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu poklesu ceny akcie, ktorá je podkladovým aktívom investície – v prípade, že podkladovým aktívom je akcia,
- **komoditné riziko** je riziko poklesu hodnoty investície z dôvodu zmeny ceny komodity, ktorá je podkladovým aktívom investície – v prípade, že podkladovým aktívom je komodita.

Obchodovateľnosť

Certifikáty sú spravidla obchodované na regulovaných burzách (napr. Frankfurt alebo Stuttgart, ale dajú sa obchodovať aj mimoburzovo – tzv. OTC). Emitenti cenných papierov spravidla kótujú nákupné, ako aj predajné kurzy pre emisie certifikátov prijaté na regulované burzy, avšak k takémuto servisu nie sú emitenti právne viazaní, takže investor by mal byť pripravený certifikát držať až do jeho riadnej, resp. predčasnej splatnosti.

Daňové aspekty

V súvislosti s vlastníctvom certifikátu nie sú spravidla ich majiteľovi vyplácané žiadne priebežné dividendové ani kupónové platby. Z toho dôvodu nebude Tatra banka, a. s., vyberať žiadnu zrážkovú daň pri zdroji. Kapitálové zisky vyplývajúce z kúpy, resp. predaja certifikátu sú zdaňované v zmysle daňových predpisov platných v SR. Daňový režim závisí od individuálnej situácie klienta a v budúcnosti sa môže zmeniť.

Špecifické druhy expresných certifikátov

Podľa spôsobu sledovania dosiahnutia bariéry rozlišujeme 2 druhy expresných certifikátov:

- so zakomponovanou európskou bariérou – pre určenie či došlo k narušeniu bariéry je rozhodujúci iba posledný deň pozorovania,
 - so zakomponovanou americkou bariérou – pre určenie či došlo k narušeniu bariéry je postačujúce, že k narušeniu došlo v ktorýkoľvek deň počas celého sledovaného obdobia pozorovania.
- s tzv. kumulovaným úrokom – v prípade, že sa v rozhodný deň pozorovania nenachádzala hodnota podkladové aktíva nad hodnotou Strike, nevyplatený bonusový úrok sa prenáša do ďalšieho obdobia, a môže byť vyplatený spolu s bonusovým úrokom platným pre dané ďalšie obdobia.
 - bez tzv. kumulovaného úroku – v prípade, že sa v rozhodný deň pozorovania nenachádzala hodnota podkladové aktíva nad hodnotou Strike a nedošlo teda k výplate bonusového úroku, o nevyplatený bonusový úrok investor prišiel (bonusový úrok sa neprenáša do ďalšieho obdobia).

Podľa spôsobu určenia výšky bonusovej platby pri splatnosti, rozlišujeme 2 druhy expresných certifikátov: